

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

HŽ INFRASTRUKTURA D.O.O.

Zagreb, travanj 2010.
SADRŽAJ

I.	PODACI O DRUŠTVU	2
	Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo	2
	Financijski izvještaji	3
	Programi i projekti financirani u 2008.	6
II.	REVIZIJA ZA 2008.	8
	Ciljevi i područja revizije	8
	Metode i postupci revizije	8
	Nalaz za 2008.	9
III.	MIŠLJENJE	34
IV.	ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE	39

Zagreb, 23. travnja 2010.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
DRUŠTVA HŽ INFRASTRUKTURA D.O.O. ZA 2008.

Na temelju odredbi članaka 4. i 7. Zakona o državnoj reviziji (Narodne novine 49/03 - pročišćeni tekst i 177/04), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje društva HŽ Infrastruktura d.o.o. (dalje u tekstu: Društvo) za 2008.

Revizija je obavljena u razdoblju od 2. rujna 2009. do 23. travnja 2010.

Postupci revizije su provedeni u skladu s INTOSAI revizijskim standardima (Narodne novine 93/94) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

I. PODACI O DRUŠTVU

Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo

Društvo je osnovano na temelju odredbi Zakona o podjeli trgovačkog društva HŽ-Hrvatske željeznice d.o.o. (Narodne novine 153/05), te Odluke o podjeli trgovačkog društva HŽ-Hrvatske željeznice d.o.o. i Odluke o osnivanju trgovačkih društava HŽ Infrastruktura, HŽ Putnički prijevoz, HŽ Cargo i HŽ Vuča vlakova, iz srpnja 2006. Iz imovine društva HŽ-Hrvatske željeznice d.o.o. (dalje u tekstu: Hrvatske željeznice) izdvojena je imovina koja je prema odredbama Zakona o željeznici (Narodne novine 123/03, 194/03, 30/04, 153/05, 79/07 i 75/09) javno dobro u općoj upotrebi u vlasništvu Republike Hrvatske, a druga imovina podijeljena je na nova društva koji su pravni sljednici društva Hrvatske željeznice. Društvo je upisano u sudski registar u prosincu 2006., a samostalno poslovanje započelo je od siječnja 2007. Jedini član Društva bila je Republika Hrvatska. Temeljni kapital je upisan u iznosu 224.188.000,00 kn i nije se mijenjao. Od prosinca 2007. jedini član Društva je društvo HŽ Holding d.o.o. (dalje u tekstu: HŽ Holding).

Predmet poslovanja Društva su sljedeće djelatnosti: upravljanje željezničkom infrastrukturom, organiziranje i reguliranje željezničkog prijevoza, održavanje, izgradnja, osuvremenjivanje i zaštita željezničke infrastrukture, tehnički pregled vagona, manevriranje i ranžiranje željezničkim vozilima, popravak i održavanje željezničkih tračnih i drugih vozila, javni željeznički prijevoz i željeznički prijevoz za vlastite potrebe, te druge prateće djelatnosti.

Poslovanje Društva određeno je Zakonom o željeznici, te drugim zakonima i provedbenim propisima. Prema odredbama članka 31. spomenutog Zakona, izvori sredstava za financiranje željezničke infrastrukture su sredstva ostvarena naplatom pristojbi za korištenje infrastrukture, sredstva državnog proračuna za održavanje, osuvremenjivanje i gradnju željezničke infrastrukture, te reguliranje željezničkog prijevoza, sredstva državnog proračuna i proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave za financiranje usluga od posebnog državnog interesa u javnom željezničkom prijevozu, te iz drugih izvora. Planovi izgradnje, osuvremenjivanja i održavanja željezničke infrastrukture utvrđuju se Nacionalnim programom željezničke infrastrukture. U skladu s odredbama Zakona o željeznici, sredinom 2008. Vlada Republike Hrvatske i Društvo su zaključili ugovor o upravljanju željezničkom infrastrukturom. Prema ugovoru, vlasnik infrastrukture se obvezao osigurati dostatna financijska sredstva za obavljanje pojedinih djelatnosti Društva, a sredstva se odobravaju nakon prihvaćanja godišnjih izvješća i planskih dokumenata. Poslovni plan Društva za 2008. sastojao se od financijskog plana i plana investicijskih ulaganja.

Poslovanje Društva obavlja se kroz sljedeće organizacijske dijelove: poslovna područja, upravna područja i ured uprave. Poslovna područja su: Poslovi pristupa infrastrukturi, Prometni poslovi, Razvoj i građenje, Elektrotehnički poslovi održavanja, Građevinski poslovi održavanja, te Financije i računovodstvo. Upravna područja su: Upravljanje ljudskim potencijalima, Nabava, HŽ nekretnine, HŽ informatika, Poslovi ekologije i zaštite, te Poslovi mehanizacije infrastrukture. Poslovi ureda uprave organizirani su u sljedećim jedinicama: Tajništvo uprave, Kontroling, Interna revizija, Pravni poslovi, Prometna i tehnička regulativa, Sustav upravljanja sigurnošću i kontrola nad sigurnim tijekom prometa, Regionalni uredi i Željeznički muzej. Koncem 2007. Društvo je imalo 7 329 zaposlenika, a koncem 2008. imalo je 7 263 zaposlenika.

Koncem 2008. Društvo je u vlasništvu imalo dva ovisna društava: društvo Remont i održavanje pruga d.o.o. Zagreb i društvo Posit d.o.o. Zagreb.

Tijela Društva su uprava, nadzorni odbor i skupština. Skupštinu čini jedini član – predstavnik društva HŽ Holding. U razdoblju od 30. prosinca 2007. do 8. svibnja 2008., predsjednik uprave bio je Stjepan Bestijanić, a od 8. svibnja 2008. do 31. srpnja 2009. Mijat Kurtušić. Od 1. kolovoza 2009. predsjednik uprave je Branimir Jerneić.

Financijski izvještaji

Društvo je obvezno voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema odredbama Zakona o računovodstvu (Narodne novine 109/07) i drugim propisima koji uređuju računovodstveno poslovanje poduzetnika. Društvo je za 2008. sastavilo temeljne financijske izvještaje: Račun dobiti i gubitka, Bilancu, Izvještaj o novčanom toku, Izvještaj o promjenama kapitala i Bilješke uz financijske izvještaje. Financijske izvještaje usvojila je skupština Društva u lipnju 2009. Sastavljeni su jedinstveni financijski izvještaji za Društvo i imovinu koja čini javno dobro.

a) Račun dobiti i gubitka

Prema podacima iz Računa dobiti i gubitka, ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 1.683.674.761,00 kn, rashodi u iznosu 1.683.068.041,00 kn, te dobit u iznosu 606.720,00 kn. U tablici broj 1 daju se podaci o planiranim i ostvarenim prihodima za 2008.

Tablica broj 1

Planirani i ostvareni prihodi za 2008.

u kn

Redni broj	Prihodi	Planirano	Ostvareno	Ostvarenje u %	Udjel ostvarenja u %
1	2	3	4	5	6
1.	Poslovni prihodi	1.600.569.000,00	1.680.889.542,00	105,0	99,8
1.1.	Prihodi od prodaje	148.597.000,00	135.063.111,00	90,9	8,0
1.2.	Prihodi na temelju uporabe vlastitih proizvoda, robe i usluga	0,00	6.310.035,00	-	0,4
1.3.	Drugi poslovni prihodi	1.451.972.000,00	1.539.516.396,00	106,0	91,4
2.	Financijski prihodi	1.000.000,00	2.785.219,00	278,5	0,2
3.	Izvanredni – drugi prihodi	143.179.000,00	0,00	-	-
	Ukupno	1.744.748.000,00	1.683.674.761,00	96,5	100,0

Vrijednosno najznačajniji su prihodi iz državnog proračuna koji su iskazani u okviru drugih poslovnih prihoda u iznosu 1.416.941.069,00 kn. Navedeni prihodi čine 84,2% ukupnih prihoda. Namijenjeni su za održavanje željezničke infrastrukture u iznosu 1.237.172.000,00 kn, plaćanje kamata i troškova po dugoročnim kreditima u iznosu 141.334.935,00 kn, otpremnine zaposlenicima u iznosu 27.327.632,00 kn, dok se iznos 11.106.502,00 kn odnosio na priznavanje odgođenih prihoda, vezano za nabavu imovine iz sredstava kredita.

Osim prihoda iz državnog proračuna u okviru drugih poslovnih prihoda iskazani su prihodi u iznosu 122.575.327,00 kn, koji se sastoje od prihoda od zakupa, prodaje

nekretnina, prodaje rabljenih dijelova osnovnih sredstava, preračuna režijskih troškova, najma i prodaje stanova, organizacije prometa, naknada šteta, viškova, naplaćenih otpisanih potraživanja, te prihoda iz ranijih godina.

U tablici broj 2 daju se podaci o planiranim i ostvarenim rashodima za 2008.

Tablica broj 2

Planirani i ostvareni rashodi za 2008.

Redni broj	Rashodi	Planirano	Ostvareno	u kn	
				Ostvarenje u %	Udjel ostvarenja u %
1	2	3	4	5	6
1.	Poslovni rashodi	1.568.620.000,00	1.533.981.727,00	97,8	91,1
1.1.	Materijalni troškovi	464.762.000,00	420.420.209,00	90,5	25,0
1.2.	Troškovi zaposlenika	839.741.000,00	863.831.483,00	102,9	51,3
1.3.	Amortizacija	45.500.000,00	33.211.911,00	73,0	2,0
1.4.	Drugi troškovi	205.617.000,00	197.186.648,00	95,9	11,7
1.5.	Vrijednosno usklađivanje	2.000.000,00	5.604.130,00	280,2	0,3
1.6.	Drugi poslovni rashodi	11.000.000,00	13.727.346,00	124,8	0,8
2.	Financijski rashodi	140.400.000,00	149.086.314,00	106,2	8,9
	Ukupno	1.709.020.000,00	1.683.068.041,00	98,5	100,0

Vrijednosno najznačajniji rashodi odnose se na troškove zaposlenika. Materijalni troškovi odnose se na troškove usluga u iznosu 176.343.307,00 kn, energije u iznosu 114.237.185,00 kn, materijala i sirovina u iznosu 104.812.928,00 kn, te troškova prodane robe u iznosu 25.026.789,00 kn. Vrijednosno najznačajniji troškovi usluga odnose se na usluge tekućeg i investicijskog održavanja pruga, postrojenja, uređaja, građevinskih objekata, prijevoznih sredstva i druge imovine u iznosu 86.124.924,00 kn, te na komunalne troškove u iznosu 41.415.539,00 kn. U okviru troškova energije, vrijednosno najznačajniji troškovi u iznosu 73.958.137,00 kn odnose se na utrošenu električnu energiju za vuču vlakova. U okviru drugih troškova koji su ostvareni u iznosu 197.186.648,00 kn, vrijednosno značajniji odnose se na naknade troškova zaposlenicima u iznosu 83.132.028,00 kn. Naknade troškova zaposlenicima odnose se na troškove za poticajne otpremnine, prijevoz na posao, božićnice, naknade za uskrzne blagdane, jubilarne nagrade, darove djeci, pomoći u slučaju dužeg bolovanja i druge pomoći. Vrijednosno najznačajniji financijski rashodi u iznosu 141.326.014,00 kn, odnose se na kamate po kreditima.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2008., ukupna vrijednost sredstava i izvora sredstava iznosila je 10.178.063.476,00 kn. Na sredstva i izvore sredstava javnog dobra odnosilo se 5.366.138.319,00 kn, a na sredstva i izvore sredstava Društva 4.811.925.157,00 kn.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine, obveza i kapitala.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i kapitala

u kn

Redni broj	Opis	31. prosinca 2007.	31. prosinca 2008.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
I.	Aktiva	9.628.964.415,00	10.178.063.476,00	105,7
1.	Dugotrajna imovina	8.357.346.719,00	9.023.693.606,00	108,0
2.	Kratkotrajna imovina	1.104.524.096,00	987.271.013,00	89,4
2.1.	Zalihe	764.475.547,00	725.002.714,00	94,8
2.2.	Potraživanja	254.678.506,00	214.989.552,00	84,4
2.3.	Kratkotrajna financijska imovina	14.057.510,00	13.675.601,00	97,3
2.4.	Novac u banci i blagajni	71.312.533,00	33.603.146,00	47,1
3.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	167.093.600,00	167.098.857,00	100,0
II.	Pasiva	9.628.964.415,00	10.178.063.476,00	105,7
1.	Kapital i rezerve	5.518.979.198,00	5.296.493.460,00	96,0
2.	Dugoročne obveze	2.824.238.769,00	2.413.276.597,00	85,4
3.	Kratkoročne obveze	1.052.961.805,00	895.656.438,00	85,1
4.	Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	232.784.643,00	1.572.636.981,00	675,6
Izvanbilančni zapisi		4.340.248.552,00	2.777.692.866,00	64,0

Vrijednost dugotrajne imovine na dan 31. prosinca 2008. odnosila se na vrijednost materijalne imovine u iznosu 8.846.942.734,00 kn, dugotrajnih potraživanja u iznosu 112.602.728,00 kn, financijske imovine u iznosu 41.649.947,00 kn, te nematerijalne imovine u iznosu 22.498.197,00 kn. Vrijednost materijalne imovine odnosila se na vrijednosti građevinskih objekata u iznosu 3.872.195.230,00 kn, materijalne imovine pripremi u iznosu 2.932.165.928,00 kn, zemljišta u iznosu 1.657.437.420,00 kn, postrojenja, opreme, alata, pogonskog i uredskog inventara u iznosu 336.153.045,00 kn, te druge materijalne imovine u iznosu 48.991.111,00 kn. Dugotrajna potraživanja odnosila su se na potraživanja za prodane stanove u iznosu 78.045.121,00 kn i potraživanja za stambene kredite dodijeljene zaposlenicima u iznosu 34.557.607,00 kn. Dugotrajna financijska imovina odnosila se na udjele u društvima Remont i održavanje pruga d.o.o. i Posit d.o.o. u iznosu 39.115.332,00 kn, ulaganja u vrijednosne papire u iznosu 2.502.249,00 kn i drugu financijsku imovinu u iznosu 32.366,00 kn.

Kratkotrajna potraživanja su se odnosila na potraživanja od povezanih poduzetnika i drugih kupaca u iznosu 74.841.040,00 kn, za prodaju stanova u iznosu 67.565.152,00 kn, za povrat poreza na dodanu vrijednost u iznosu 41.079.614,00 kn, od Hrvatskog fonda za privatizaciju u iznosu 15.359.894,00 kn, te druga potraživanja u iznosu 16.143.852,00 kn.

Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda su se odnosili na potraživanja od društva HŽ Holding za prijenos poslovnih udjela u tri društva - Željezničko ugostiteljstvo d.o.o., Zagreb, Pružne građevine d.o.o. Zagreb i Pro-reg d.o.o. Zagreb. Prema ugovorima o prijenosu 100,0% udjela u navedenim društvima, cijena za pojedino društvo ugovorena je u iznosu upisanog temeljnog kapitala, na način da se taj iznos umanjuje za isplaćene otpremnine zaposlenicima.

Kapital i rezerve su iznosili 5.296.493.460,00 kn, od čega se na upisani temeljni kapital odnosilo 224.188.000,00 kn, kapitalne rezerve 5.084.949.392,00 kn, preneseni gubitak 13.250.652,00 kn i dobit poslovne godine 606.720,00 kn.

Dugoročne obveze su se odnosile na obveze prema bankama i financijskim institucijama u iznosu 2.335.236.431,00 kn i druge obveze u iznosu 78.040.166,00 kn. Dugoročne obveze prema bankama i financijskim institucijama nastale su na temelju

ugovora o kreditima koji su zaključeni u razdoblju od 1989. do 2006. Obveze treba podmiriti u razdoblju do 2021., od čega u razdoblju do pet godina na naplatu dospijeva 1.624.119.161,00 kn. Prema odredbama Zakona o željeznici, Republika Hrvatska je preuzela sve obveze Hrvatskih željeznica prema domaćim i inozemnim kreditima koji su zaključeni do početka 2006., pa obveze prema navedenim kreditima podmiruje Ministarstvo financija. Druge dugoročne obveze se odnose na obveze koje su evidentirane u poslovnim knjigama vezano za prodaju stanova na kojima postoji stanarsko pravo.

Kratkoročne obveze su se odnosile na obveze prema dobavljačima u iznosu 395.423.998,00 kn, Hrvatskom fondu za privatizaciju u iznosu 283.833.813,00 kn, obveze po osnovi prodaje stanova za deviznu štednju u iznosu 73.327.517,00 kn, obveze prema bankama i financijskim institucijama u iznosu 46.947.013,00 kn, prema zaposlenicima u iznosu 52.812.550,00 kn, te obveze za poreze i doprinose, predujmove, financijski najam, zajmove, depozite i druge obveze u iznosu 43.311.547,00 kn.

Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja su se odnosili na potpore iz državnog proračuna za ulaganja u iznosu 1.496.611.152,00 kn, obveze prema državnom proračunu s osnova prodaje stanova u iznosu 66.990.974,00 kn, te na neizvjesnu naplatu prihoda i obračunane troškove tekuće godine u iznosu 9.034.855,00 kn.

c) Revizija godišnjih financijskih izvještaja

Reviziju financijskih izvještaja za 2008. obavilo je društvo za revizijske usluge, koje je dalo mišljenje da financijski izvještaji, u svim materijalno značajnim odrednicama, prikazuju istinito i objektivno financijski položaj Društva na dan 31. prosinca 2008., te rezultate poslovanja, promjene kapitala i novčane tijekove, osim učinaka mogućih ispravaka koji bi mogli proizaći iz sljedećih utvrđenih značajki:

- revizijskim postupkom potvrđivanja fizičkog postojanja zaliha sirovina i materijala na dan 31. prosinca 2008., te naknadnim postupcima, revizori se nisu u cijelosti uvjerali u fizičko postojanje zaliha, a njihova vrijednost je iskazana u bilanci u iznosu 725.002.714,00 kn;
- potraživanja od povezanih društava i obveze prema povezanim društvima koje su iskazane u bilanci, dijelom nisu usklađene; u usporedbi s dobivenim potvrdama od povezanih društava, potraživanja su više iskazana u iznosu 3.279.319,00 kn, a obveze su manje iskazane u iznosu 5.811.854,00 kn.

Vezano za navedene značajke, revizori su naveli da nisu u mogućnosti utvrditi učinke eventualnih ispravaka financijskih izvještaja za 2008.

Programi i projekti financirani u 2008.

Društvo provodi programe i projekte ulaganja u željezničku infrastrukturu, prema Nacionalnom programu željezničke infrastrukture za razdoblje od 2008. do 2012. (Narodne novine 31/08), koji je donio Hrvatski sabor. Društvo je u 2008. primilo sredstva za financiranje ulaganja u programe u iznosu 943.049.865,00 kn, od čega iz državnog proračuna u iznosu 767.654.927,00 kn, zajmova Njemačke razvojne banke i Europske investicijske banke u iznosu 157.250.047,00 kn i pomoći iz programa ISPA u iznosu 18.144.891,00 kn.

U 2008. su obavljena ulaganja u okviru sljedećih programa: Program osuvremenjivanja i izgradnje pruga od značaja za međunarodni promet, Program osuvremenjivanja i izgradnje pruga od značaja za lokalni promet, Program

osuvremenjivanja i izgradnje pruga od značaja za regionalni promet, Program izgradnje novih pruga i kolosijeka, Program osuvremenjivanja i izgradnje željezničkog čvorišta Zagreb, te Program aktivnosti u funkciji razvoja infrastrukture i prometa na mreži kao cjelini.

II. REVIZIJA ZA 2008.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije bili su:

- utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja i poslovnih knjiga,
- analizirati ostvarenje prihoda i rashoda,
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima,
- provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava, te
- provjeriti druge aktivnosti vezane uz poslovanje Društva.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

U obavljanju revizije su korištene sljedeće metode i postupci: analitički postupci, izračunavanje, pregledavanje, te ispitivanje i potvrđivanje. Odgovarajući analitički postupci su primijenjeni za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova. Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza proučena je i analizirana pravna regulativa, te dokumentacija i informacije o poslovanju Društva. Uspoređeni su podaci iskazani u financijskim izvještajima s podacima iz ranijeg razdoblja, s ciljem utvrđivanja područja rizika. Korišteni su izvještaji vezani za pojedine aktivnosti i subjekt u cjelini. Također su, kod utvrđivanja područja rizika, korištene objave u tisku. Postupcima izračunavanja provjeravana je računska točnost dokumentacije i računovodstvenih evidencija. U postupcima pregledavanja provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz nastalim poslovnim događajima. Provjeravano je, je li knjigovodstvena dokumentacija vjerodostojan dokaz nastaloj poslovnoj promjeni, te pravilnost i pravovremenost evidentiranja poslovnih događaja u poslovnim knjigama. Također je provjeravana usklađenost podataka iz poslovnih knjiga s podacima iz financijskih izvještaja. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnijih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije vrijednosno manje značajne stavke testirane metodom uzorka. Provjerena je dosljednost primjene zakonskih propisa, pravila procedura i drugih internih akata. Ispitivanjem i potvrđivanjem su pribavljeni dokazi o pojedinim poslovnim događajima prikupljanjem informacija i usmenih obrazloženja od zaposlenika.

Nalaz za 2008.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: sustav unutarnjih kontrola, unutarnje ustrojstvo i djelokrug rada, financijski izvještaji, planiranje i računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi, imovina, obveze, programi i projekti financirani u 2008., te postupci javne nabave.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na sustav unutarnjih kontrola, planiranje i računovodstveno poslovanje, prihode (u dijelu koji se odnosi na usluge pristupa željezničkoj infrastrukturi, usluge informatike, te prodaju sirovina i goriva), rashode (u dijelu koji se odnosi na plaće sindikalnih dužnosnika, troškove električne energije za vuču vlakova, isplate naknada zaposlenicima u vidu potvrda, te poticajne mjere za smanjenje broja zaposlenika) i postupke javne nabave.

1. Sustav unutarnjih kontrola

- 1.1. Sustav unutarnjih kontrola je definiran pojedinačnim aktima, odlukama i uputama, kao što su: Izjava o osnivanju Društva, Računovodstvene politike, Financijske politike, razne upute vezane za zaprimanje i potvrđivanje računa, nabavu, prodaju, zaključivanje ugovora, investiranje novčanih sredstava, planiranje, te korištenje informacijskog sustava. Pojedine upute donijelo je Društvo, pojedine društvo HŽ Holding a pojedine društvo Hrvatske željeznice. Pojedini akti i upute, kao što su Upute o rashodovanju, kasaciji i prodaji osnovnih sredstava iz 1991., Pravilnik o popisu sredstava, tražbina i obveza iz 1997., te Uputa o nabavi skladištenju i ugradnji strateške robe za društva u vlasništvu Hrvatskih željeznica iz 2002., zbog nastalih promjena u poslovanju i organizaciji društava, nisu primjenjivi.

Unutarnju reviziju poslovanja Društva obavlja Interna revizija društva HŽ Holding, koja je od početka 2008. do rujna 2009. obavila 12 revizija. Po obavljenim revizijama, Društvu je dan veći broj preporuka za postupanje u svrhu postizanja veće ekonomičnosti poslovanja i primjene propisa. Uprava Društva prati realizaciju plana poslovanja putem mjesečnih izvještaja o poslovanju, izvještaja Interne revizije društva HŽ Holding, te raznih drugih izvještaja.

Prema Pravilniku o organizaciji Društva iz srpnja 2007., u okviru poslova u Uredu uprave predviđeno je ustrojavanje odjela Interne revizije, koji bi trebao provjeravati usklađenost poslovanja s propisima, internim aktima i utvrđenim ciljevima, te upozoravati na odstupanja od postavljenih ciljeva, predlagati mjere za otklanjanje uočenih nedostataka i ispitivati funkcioniranje informacijskog sustava i unutarnjih kontrola. Za obavljanje navedenih poslova planirano je osam zaposlenika. Početkom lipnja 2008. odjel je započeo radom s dva zaposlenika, koji obavljaju reviziju korištenja sredstava iz fondova Europske unije. Planom Interne revizije za razdoblje 2009. do 2011., planirane su revizije projekata financiranih iz programa Europske unije, dok revizije drugih područja poslovanja nisu planirane.

Državni ured za reviziju predlaže u djelokrug rada interne revizije uključiti sva područja poslovanja Društva. Također predlaže razvijati sustav unutarnjih kontrola. S obzirom na značajna sredstava kojima raspolaže i opseg djelatnosti koje obavlja, predlaže u pisanom obliku definirati sustav unutarnjih kontrola, opisati poslovne procese, te odrediti načine za praćenje i kontrolu njihovog odvijanja.

- 1.2. *Društvo je prihvatilo prijedlog, te poduzelo mjere za jačanje i unaprjeđenje sustava unutarnjih kontrola. U djelokrug rada interne revizije su uključena sva poslovna*

područja Društva i omogućena je neovisna provjera svih poslovnih procesa, s ciljem provjere i procijene rizika i njihovog utjecaja na djelotvornost, učinkovitost i ekonomičnost poslovanja Društva.

2. Planiranje i računovodstveno poslovanje

- 2.1. Društvo je obvezno voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema odredbama Zakona o računovodstvu i drugim propisima koji uređuju računovodstveno poslovanje poduzetnika. Za 2008. su sastavljeni propisani financijski izvještaji. Društvo je sastavilo jedinstvene financijske izvještaje za imovinu Društva i imovinu koja čini javno dobro. S obzirom da željeznička infrastruktura nije imovina Društva, nego javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske, koja je dana na upravljanje Društvu, trebalo je sastaviti posebne financijske izvještaje za javno dobro, a posebne za Društvo.

Dugoročne obveze prema bankama i financijskim institucijama su iskazane u bilanci koncem 2008. u iznosu 2.335.236.431,00 kn. Odnosile su se na kredite ugovorene u razdoblju od 1989. do 2006., a obveze treba podmiriti do 2021. Spomenute obveze nisu realno iskazane s obzirom da je prema odredbama članka 42., odnosno članka 44. Zakona o željeznici, Republika Hrvatska preuzela sve obveze Hrvatskih željeznica prema ugovorima o domaćim i inozemnim kreditima zaključenim do početka 2006. Navedene obveze se podmiruju sredstvima državnog proračuna. Zbog evidentiranja transakcija vezano za podmirivanje navedenih obveza, poslovne knjige su opterećene velikim brojem poslovnih promjena, a troškovi za bankarske usluge su uvećani za naknade vezano za te transakcije. Podaci o obvezama za kredite Hrvatskih željeznica nisu evidentirani u glavnoj knjizi državnog proračuna, nego se vode u posebnim analitičkim evidencijama obveza za kredite Republike Hrvatske. U tijeku je uspostavljanje sustava koji će omogućiti prijenos podataka o obvezama za kredite u glavnu knjigu državnog proračuna. Po uspostavljanju sustava i preuzimanju podataka o obvezama za kredite Hrvatskih željeznica u glavnu knjigu državnog proračuna, obveze za kredite Hrvatskih željeznica treba isknjižiti iz poslovnih knjiga Društva.

Poslovne promjene vezane za pojedine poslovne događaje se evidentiraju u poslovnim knjigama prema uputama društva HŽ Holding. Unos podataka u glavnu knjigu, ispostavljanje izlaznih računa i druge dokumentacije, obračun i isplata plaća, te plaćanja pojedinih računa, obavljaju se u direkciji Društva u Zagrebu, te u jedanaest područnih odjela u drugim gradovima. Društvo je u 2008. vodilo dvije glavne knjige - jednu za prihode, rashode, imovinu i obveze Društva, a drugu za javno dobro, jer je odredbama Zakona o željeznici, propisano vođenje odvojenog računovodstva, koje treba omogućiti zaseban obračun svih troškova infrastrukture, obračun prihoda od njenog korištenja i gospodarenja, te izvora za njeno financiranje. Podaci o pojedinim poslovnim događajima se unose u poslovne knjige dva puta, u direkciji u Zagrebu i u područnim odjelima, te se evidentiraju na računima internih odnosa između organizacijskih dijelova. Zbog načina na koji je organizirano računovodstveno poslovanje, obavlja se veći obujam računovodstvenih poslova od potrebnog, a poslovne knjige su opterećene velikim brojem transakcija.

Potraživanja za depozite za operativni najam vozila su evidentirana u poslovnim knjigama u iznosu 7.062.618,00 kn, a analitička evidencija depozita nije ustrojena.

S obzirom da depoziti dospijevaju za povrat istekom ugovorenog roka najma, potrebno je ustrojiti analitičke evidencije depozita, te pratiti dospijeće njihovog povrata. Prema računovodstvenim politikama, vozila koja se koriste prema ugovorima o operativnom najmu trebaju biti evidentirana u poslovnim knjigama u izvanbilančnoj evidenciji. Koncem 2008., prema ugovorima o operativnom najmu vozila, Društvo je koristilo 166 vozila, što nije evidentirano u izvanbilančnoj evidenciji.

U poslovnim knjigama, evidentirana je obveza uplate sredstava u državni proračun u iznosu 66.990.974,00 kn u okviru odgođenog plaćanja troškova, a trebala je biti evidentirana u okviru kratkoročnih obveza. Navedena obveza se odnosi na 65,0% naplaćenog iznosa sredstava od prodaje stanova. Prodaja stanova započela je u 1992. prema odredbama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (43/92, 69/92, 25/93, 48/93, 2/94, 44/94, 58/95, 11/96, 11/97, 68/98, 96/99). U razdoblju od 1992. do 2007. prodano je 8 308 stanova, od čega je 4 906 prodano na obročnu otplatu. Nakon podjele društva Hrvatske željeznice, Društvo je preuzelo potraživanja za prodane stanove na obročnu otplatu koja su koncem 2007. iznosila 86.209.896,00 kn, te obvezu uplate 65,0% iznosa naplaćenih sredstava u državni proračun, koja je iznosila 59.280.119,00 kn. Propisani iznos naplaćenih sredstava nije uplaćivan u državni proračun od 2000., što nije u skladu s odredbama članka 29. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo. Navedenim odredbama je propisano, kada je prodavatelj stana poduzeće ili druga pravna osoba koja je vrijednost stanova uračunala u vrijednost društvenog kapitala, tom prodavatelju pripada 35,0% novca od prodaje stana, a 65,0% se uplaćuje u državni proračun za namjene propisane odredbama članka 28. Zakona. U 2008. su naplaćena sredstva od prodaje stanova u iznosu 11.863.833,00 kn, te je za 2008. obračunana obveza uplate u državni proračun u iznosu 7.710.855,00 kn. Ukupne dospjele obveze za uplatu sredstava od prodaje stanova u državni proračun koncem 2008. iznosile su 66.990.974,00 kn.

U okviru kratkoročnih obveza evidentirane su obveze prema Hrvatskom fondu za privatizaciju (dalje u tekstu: Fond) u iznosu 283.833.813,00 kn. U skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske iz 2001., Fond je u navedenom iznosu podmirio obveze društva Hrvatske željeznice prema društvu Ina industrija nafte d.d. Zagreb. Društvo Hrvatske željeznice je u 2001. za podmirenje obveza Fondu ponudilo imovinu procijenjene vrijednosti 356.679.114,00 kn. U 2003. od ponuđene imovine Fond je prihvatio dionice poslovne banke i prodao ih za 14.406.349,00 kn, te od kupca naplatio potraživanje, a od banke dividendu u iznosu 952.617,00 kn, što je ukupno 15.358.966,00 kn. U poslovnim knjigama društva Hrvatske željeznice navedeni iznos je evidentiran kao potraživanje od Fonda. Fond je koncem 2003. društvu Hrvatske željeznice obračunao kamate u iznosu 40.658.042,00 kn, jer je za podmirenje spomenutih obveza koristio kredit. S obzirom da troškovi kamata nisu bili spominjani u Zaključku Vlade Republike Hrvatske, društvo Hrvatske željeznice nije prihvatilo obračun kamata i nije ga evidentiralo u poslovnim knjigama. Nakon podjele društva Hrvatske željeznice, obveze prema Fondu kao i potraživanja od Fonda, prenesene su u poslovne knjige Društva.

Državni ured za reviziju nalaže pravilno evidentirati poslovne događaje u poslovnim knjigama u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i Međunarodnim računovodstvenim standardima, te voditi potrebne analitičke evidencije. Nadalje, nalaže propisani iznos od naplaćenih sredstava za prodaju stanova uplaćivati u državni proračun u skladu s odredbama Zakona o prodaji stanova na

kojima postoji stanarsko pravo. Predlaže organizirati računovodstveno poslovanje na način kojim bi se smanjio obujam računovodstvenih poslova, izbjeglo dvostruko evidentiranje pojedinih poslovnih događaja, te osigurala veća preglednost poslovnih knjiga. Također predlaže evidentirane obveze prema Fondu uskladiti s Fondom, te utvrditi način za njihovo podmirenje.

- Praćenje namjenskog korištenja sredstava primljenih iz državnog proračuna

Prema Financijskim politikama, izvještaje o trošenju sredstava državnog proračuna sastavlja društvo HŽ Holding, koje je nadležnom Ministarstvu dostavljalo mjesečne izvještaje i godišnji izvještaj o utrošku sredstava primljenih za financiranje održavanja željezničke infrastrukture i regulacije prometa, te za financiranje ulaganja u željezničku infrastrukturu.

U izvještaju o utrošku sredstava državnog proračuna primljenih za održavanje željezničke infrastrukture i regulacije prometa u 2008., obrazloženo je da troškovi navedenih djelatnosti obuhvaćaju troškove cjelokupnog Društva. Za financiranje navedenih troškova primljena su sredstva iz državnog proračuna u iznosu 1.264.499.632,00 kn, kojima je financirano 75,1% ukupnih rashoda Društva. Navedena sredstva iskazana su u poslovnim knjigama u okviru prihoda. U izvještaju nisu dani podaci o iznosu troškova koji se odnose na održavanje željezničke infrastrukture, te na organizaciju i reguliranje željezničkog prometa, što je trebalo učiniti, s obzirom da ukupne troškove Društva, osim navedenih, čine i troškovi upravljanja Društvom, za čije financiranje nisu bila namijenjena sredstva državnog proračuna. Prema ugovoru o upravljanju željezničkom infrastrukturom, zaključenim sredinom 2008., plan poslovanja Društva sastoji se od plana financiranja održavanja željezničke infrastrukture, plana financiranja organizacije i reguliranja željezničkog prometa, te plana financiranja upravljanja Društvom. Ostvarenje navedenih pojedinačnih planova prema utvrđenim elementima, treba posebno pratiti. Način praćenja ostvarenja planova nije pregledan, te je upitno je li u potpunosti točan. Poslovne knjige treba ustrojiti tako da omoguće pregledno i točno praćenje ostvarenja navedenih pojedinačnih planova poslovanja.

Prema izvještaju o utrošku primljenih sredstava za ulaganja u željezničku infrastrukturu, ulaganja su u 2008. iznosila 908.115.084,00 kn, a za financiranje ulaganja u željezničku infrastrukturu primljena su sredstva iz državnog proračuna, inozemnih kredita i programa ISPA ukupno u iznosu 943.049.865,00 kn. Prema izvještaju, primljenim sredstvima su dijelom plaćeni i računi za ulaganja iz 2007., jer se plaćanje pojedinih računa obavlja i nekoliko mjeseci poslije ispostavljanja računa. U ukupan iznos ulaganja u željezničku infrastrukturu koji je naveden u izvještaju, uključena su i pojedina ulaganja u imovinu Društva, a sredstva državnog proračuna nisu namijenjena za financiranje imovine Društva. U poslovnim knjigama ulaganja u imovinu Društva evidentirana su u iznosu 13.807.487,00 kn. Ukupan iznos ulaganja evidentiran je u poslovnim knjigama na temelju računa za radove, opremu i ovisne troškove, te podataka o utrošenoj robi. Način na koji se prati namjensko trošenje primljenih sredstava za ulaganja u željezničku infrastrukturu, dijelom nije pravilan, s obzirom da je u vrijednosti ulaganja navedenoj u izvještaju sadržana i vrijednost pojedinih ulaganja u imovinu Društva, te vrijednost ugrađene robe sa skladišta, a pojedina roba je nabavljena prije dvije godine.

Državni ured za reviziju nalaže utvrditi pravilan način za praćenje korištenja sredstava primljenih za financiranje ulaganja u željezničku infrastrukturu, a ulaganja u imovinu društva financirati vlastitim sredstvima. Nadalje predlaže ustrojiti poslovne

knjige na način koji će omogućiti pregledno i točno praćenje ostvarenja pojedinačnih planova poslovanja u skladu s utvrđenim elementima planova.

- Popis imovine i obveza

Obveza provođenja popisa imovine i obveza propisana je odredbama članka 11. Zakona o računovodstvu. Za obavljanje popisa Društvo primjenjuje interni akt iz 1997. koji je donijelo društvo Hrvatske željeznice. Popis kratkotrajne i dijela dugotrajne materijalne imovine obavljan je tijekom godine i u nadležnosti je Službe za kontinuirani popis, a popis investicija u tijeku, potraživanja i obveza, novčanih sredstava i vrijednosnih papira obavljen je na dan 31. prosinca 2008.

Središnje povjerenstvo je sastavilo završni izvještaj o obavljenom popisu za 2008. u koje je uključen kontinuirani popis, te popis imovine i obveza koji je obavljen na dan 31. prosinca. Prema izvještaju, većina potraživanja i obveza usklađena su s poslovnim partnerima, dok je manji dio neusklađen. Popis materijala, pričuvnih dijelova, sitnog inventara i dugotrajne materijalne imovine, obavljan je tijekom cijele godine, te završni izvještaj predstavlja zbirni pregled izvještaja koji su tijekom godine prosljeđeni upravi, koja je donosila odluke o viškovima i manjkovima, te načinu evidentiranja u poslovnim knjigama. S obzirom da su popis navedene imovine i usklađivanje stanja evidentiranog u poslovnim knjigama s popisanim, obavljani tijekom cijele godine, stanje pojedine imovine u poslovnim knjigama koncem 2008. nije usklađeno sa stvarnim stanjem na dan 31. prosinca, jer su popis i usklađivanje obavljani nekoliko mjeseci ranije.

Prema izvještaju, pri popisu dugotrajne imovine povjerenstva su nailazila na poteškoće u identifikaciji imovine zbog nepostojanja popisnih oznaka, te su utvrdila da uklanjanje rashodovane imovine ide presporo. U pojedinim izvještajima popisnih povjerenstava, navedena su zapažanja i nepravilnosti vezano za skladišno poslovanje, koje se odnose na nepravodobno ispostavljanje dokumentacije o ulazu i izlazu robe, nepravilno evidentiranje robe prema vrstama, nepregledno slaganje i označavanje robe, skladištenje tuđe robe u pojedinim skladištima, evidentiranje robe na jednom skladištu a ona se nalazila na drugim skladišnim lokacijama ili na skladištima drugih društava. Navedeno je da pojedina osjetljiva elektronička oprema nije pobrojana i pregledana, a kao popisano stanje uzeti su podaci sa specifikacije opreme. Utvrđeno je da se roba sa skladišta daje drugim društvima na posudbu, te da su pojedini podaci u dokumentaciji o posudbi nepotpuni i kronološki netočni. Prema internim uputama, roba se daje na posudbu iznimno, osim robe za ulaganja, koja se daje izvoditelju radova, što se mora opravdati u roku tri mjeseca. Pojedina dokumentacija o posudbi ispostavljena je prije dvije godine, a rok povrata, odnosno opravdanja posudbe je produžavan tromjesečno. Vrijednost robe koja je dana na posudbu, te se nije nalazila na skladištima koncem 2008. iznosila je 64.414.039,00 kn, a bila je uključena u iskazanu vrijednost zaliha u Bilanci.

U okviru kontinuiranog popisa dugotrajne imovine nije obavljen popis stanova i objekata zajedničke potrošnje namijenjenih za korištenje odmora ili drugih aktivnosti zaposlenika.

Objekti zajedničke potrošnje nalaze se na više lokacija, a većina navedenih objekata evidentirana je u poslovnim knjigama bez vrijednosti, s obzirom da je njihova vrijednost u cijelosti amortizirana. Za pojedine objekte je u razdoblju od 2006. do 2008. obavljena procjena vrijednosti. Prema procjeni iz 2008., dva objekta

su procijenjena u ukupnoj vrijednosti 75.620.674,00 kn, a prema procjeni iz 2006., dva objekta su procijenjena u ukupnoj vrijednosti 21.015.490,00 kn. Knjigovodstvena vrijednost navedenih objekata u poslovnim knjigama nije usklađena s procijenjenom. Knjigovodstvena vrijednost stanova evidentirana je u poslovnim knjigama u iznosu 21.935.805,00 kn. Prema izvještaju, koncem 2008. Društvo je imalo 1 346 stanova, od kojih 436 službena stana, 668 stanova u najmu i 242 stana se u evidencijama vode kao prazni. Stanovi se koriste temeljem ugovora o najmu, odnosno ugovora o korištenju stana za službene potrebe, a postupak dodjele bio je propisan internim aktom. Za stanove u najmu troškove stanovanja plaćaju najmprimci, a za stanove koji se vode kao prazni stanovi, troškove plaća Društvo. Osim navedenog broja stanova, u evidencijama Društva je 506 stanova, koji se nalaze na području posebne državne skrbi. Prema odluci uprave društva Hrvatske željeznice iz 2005., te odluke uprave Društva iz 2007., navedeni stanovi su ustupljeni Republici Hrvatskoj bez naknade. Prema navedenim odlukama, nakon što se utvrdi vrijednost stanova, treba donijeti odluku o smanjenju temeljnog kapitala Društva. Tabularnom izjavom uprave Društva iz 2007. dozvoljen je upis prava vlasništva na stanovima u korist Republike Hrvatske. Za dio stanova upis je proveden, a za druge je u tijeku. Vrijednost stanova ustupljenih Republici Hrvatskoj nije utvrđena.

Državni ured za reviziju predlaže donijeti akt kojim će se detaljnije urediti način i rokovi obavljanja popisa, posebno za imovinu koja je javno dobro, a posebno za robu na skladištima, te drugu imovinu i obveze Društva. S obzirom da su za rashodovanje imovine u primjeni Upute donesene u 1991., također predlaže donijeti akt kojim se uređuje postupanje s rashodovanom imovinom, te njeno uklanjanje u primjerenom roku. Nadalje, predlaže poboljšati skladišno poslovanje, pravodobno ispostavljati dokumentaciju o ulazu i izlazu robe, te pravilno evidentirati robu prema vrstama i skladišnim lokacijama. Predlaže pojačati unutarnje kontrole vezano za davanje robe na posudbu drugim društvima, kao i kontrole namjenskog utroška robe namijenjene za ulaganja u željezničku infrastrukturu. Nadalje, nalaže obaviti popis stanova i popis objekata zajedničke potrošnje, te procijeniti vrijednost i uporabljivost stanova i onih objekata zajedničke potrošnje za koje to nije učinjeno. Nalaže uskladiti evidencije o navedenoj imovini sa stanjem utvrđenim popisom, te uskladiti vrijednost koja je za objekte zajedničke potrošnje i stanove evidentirana u poslovnim knjigama s procijenjenom vrijednosti. Također nalaže provjeriti koji se stanovi koriste i na temelju koje dokumentacije, a koji su prazni. Državni ured za reviziju predlaže utvrditi koji su stanovi Društvu potrebni, te donijeti odluke o daljnjem postupanju s onima koji nisu potrebni. Također predlaže, za stanove koji se prenose u vlasništvo Republike Hrvatske bez naknade, utvrditi vrijednost koja je uključena u temeljni kapital Društva, radi donošenja odluke o njegovom smanjenju.

- Zalihe

U Bilanci na dan 31. prosinca 2008. vrijednost zaliha iskazana je u iznosu 725.002.714,00 kn, od čega se na vrijednost robe na skladištima (u koju je uključena vrijednost robe dane na posudbu) odnosi 721.504.810,00 kn.

Od ukupne vrijednosti robe na skladištima, na robu za održavanje odnosilo se 185.712.792,00 kn ili 25,7%, a za ulaganja 535.792.018,00 kn ili 74,3%. Društvo je koncem 2008. imalo 290 skladišta od kojih 77 nabavnih, 161 priručno i 52 skladišta robe namijenjene za ulaganja. U 2008., na skladišta je zaprimljena roba u vrijednosti 257.752.890,00 kn, od čega se na novu robu odnosilo 235.069.194,00

kn, a na robu zaprimljenu nakon remonta pruga 22.683.696,00 kn. Iz skladišta je otpremljena roba u vrijednosti 301.177.113,00 kn, od čega je 157.330.618,00 kn evidentirano u okviru ulaganja, a 143.846.495,00 kn u okviru troškova poslovanja. Roba je na skladištu stajala prosječno 900 dana. Vrijednost raznih roba koje u 2008. nisu otpremane sa skladišta, koncem 2008. iznosila je 311.351.943,00 kn, što je 43,1% ukupnih zaliha. Interna revizija društva HŽ Holding obavila je početkom 2008. reviziju zaliha pojedinih roba. Revizijom je utvrđeno da prigodom podjele društva Hrvatske željeznice pojedine robe nisu odgovarajuće raspoređene po društvima sljednicima, da su pojedine vrste roba nabavljane, iako ih je bilo na skladištima, te da su angažirana značajna novčana sredstva za nabavu robe koja se neće u dogledno vrijeme utrošiti. Interna revizija dala je više preporuka za smanjenje zaliha i otklanjanja nepravilnosti, te predložila da se utvrdi optimalna vrijednost zaliha robe. Optimalne zalihe roba nisu utvrđene, a u 2008. je također nabavljana pojedina roba koje je na skladištu bilo dovoljno. Nabavljanjem i plaćanjem robe koja se neće u primjerenom roku utrošiti, financijska sredstva se ne koriste učinkovito, a roba gubi na kvaliteti.

Društvo je tijekom 2008. analiziralo podatke o stanju i kretanju zaliha i poduzimalo mjere za njihovo smanjenje, te je vrijednost zaliha koncem 2008., u odnosu na stanje koncem 2007., smanjena za 39.472.833,00 kn ili 5,5%. U vrijeme obavljanja revizije, koncem listopada 2009., vrijednost zaliha je u odnosu na stanje koncem 2008. smanjena za 46.830.597,00 kn ili 6,5%. U tijeku je uvođenje računalnog sustava (ERP) kojim bi se bolje kontroliralo poslovanje sa zalihama.

Državni ured za reviziju predlaže i nadalje poduzimati mjere za smanjenje vrijednosti zaliha jer su u zalihama i dalje angažirana značajna novčana sredstva. Predlaže, popisati i izdvojiti sa zaliha robe koje nisu potrebne Društvu, te utvrditi način njihovog rješavanja. Nadalje, predlaže analizirati broj skladišta robe, te ga smanjiti na najmanji broj potreban za kvalitetno obavljanje poslovanja. Predlaže, za svako skladište utvrditi optimalne količine i vrijednosti zaliha roba za održavanje, te nabavu obavljati sa svrhom postizanja utvrđenih optimalnih količina i vrijednosti. Također, predlaže robu za investicije nabavljati u skladu s ugovorenim rokovima izvođenja radova i ugradnje roba, kako se ne bi događalo da se roba nalazi na skladištu više godina.

- Ulaganja u dugotrajnu imovinu

Za 2008. je donesen jedinstveni Plan investicija koji sadrži planirana ulaganja u javno dobro i pojedina ulaganja u imovinu Društva. S obzirom da se ulaganja u javno dobro financiraju sredstvima državnog proračuna, zajmovima i sredstvima pomoći Europske unije, treba ih planirati odvojeno od ulaganja u imovinu Društva, za čije financiranje nisu namijenjena sredstva iz navedenih izvora.

Ulaganja u dugotrajnu imovinu evidentirana su u poslovnim knjigama na računima imovine u pripremi. U 2008. u poslovnim knjigama evidentirana su ulaganja u iznosu 862.777.653,00 kn, od čega se na javno dobro odnosi 848.970.165,00 kn, a na imovinu Društva 13.807.487,00 kn. Prijenos imovine u uporabu evidentiran je u iznosu 328.923.263,00 kn. Vrijednost imovine u pripremi iskazana je u Bilanci koncem 2008. u iznosu 2.932.165.928,00 kn. Za ulaganja su u knjigovodstvu

ustrojene analitičke evidencije, a prate se i prema posebnom računalnom programu za praćenje ostvarenja Plana investicija. Prema podacima iz navedenog programa, ulaganja su u 2008. evidentirana u iznosu 908.115.084,00 kn, što je za 45.337.431,00 kn više od iznosa evidentiranog u poslovnim knjigama. Najveći dio razlike odnosi se na projekt financiran iz programa ISPA, za koji ulaganja nisu evidentirana u poslovnim knjigama, jer se za njih vodi zasebno računovodstvo. Druga razlika proizlazi zbog vremenske neusklađenosti unošenja podataka, te jer su pojedina ulaganja u imovinu Društva evidentirana u programu za planiranje i praćenje ostvarenja Plana investicija, a pojedina nisu (nabava namještaja i druge opreme).

Dokumentacija o aktiviranju završenih ulaganja u pojedinim slučajevima se ne ispostavlja pravodobno. Na temelju dokumentacije o aktiviranju imovine, u poslovnim knjigama se evidentira prijenos vrijednosti ulaganja iz evidencija imovine u pripremi u evidencije imovine u uporabi, nakon čega počinje obračunavanje amortizacije, odnosno ispravka vrijednosti za tu imovinu. Zbog kašnjenja u ispostavljanju dokumentacije o aktiviranju imovine, podaci u poslovnim knjigama o vrijednosti imovine u pripremi i u uporabi, ne iskazuju stvarno stanje.

Za 2008. ulaganja su planirana u iznosu 1.317.022.000,00 kn, a prema programu za praćenje ostvarenja Plana investicija ostvarena su u iznosu 908.115.084,00 kn, što je za 408.906.916,00 kn ili 31,0 % manje od planiranog iznosa. Pojedina ulaganja su ostvarena u značajno većem iznosu od planiranog (ulaganja u izmjenu sustava električne vuče Moravice-Rijeka-Šapjane i Škriljevo-Bakar, ulaganja u obnovu pruge Greda-Turopolje, ulaganja u obnovu pruge Vinkovci Osijek, ulaganja u stratešku mehanizaciju), a pojedina u značajno manjem iznosu od planiranog.

Do travnja 2008. za ulaganja su u primjeni bile upute koje je donijelo društvo Hrvatske željeznice u 2004., a kasnije upute koje je donijelo Društvo. U travnju 2008. Društvo je donijelo Uputu za postupak izrade i donošenje odluka o investiranju novčanih sredstava za investicijske robe, radove i usluge (koja je izmijenjena u 2009.), te još tri upute koje se odnose na zaključivanje ugovora, evidencije, zaprimanje i ovjeru računa, te priznavanje nepredviđenih radova. Prema uputama, za svako planirano ulaganje treba donijeti odluku o investiranju novčanih sredstava, koja mora sadržavati naziv i ukupnu vrijednost investicije uključujući sve vrste izdataka, izvore financiranja, dinamiku ulaganja po godinama, rok završetka, oznaku investicijske studije ili elaborata, te druge podatke. Vezano za donošenje odluka o investiranju novčanih sredstava, Društvo se u 2008., kao ni ranijih godina u više slučajeva, nije pridržavalo odredbi uputa, jer pojedine donesene odluke ne sadrže potrebne podatke, a za pojedina ulaganja odluke nisu donesene.

Pojedina ulaganja traju znatno duže od planiranog razdoblja, jer nisu bila dobro pripremljena s obzirom da je nedostajala odgovarajuća dokumentacija, da su izvedbeni projekti bili stari i dijelom neprimjenjivi, a troškovnici nepotpuni, te su za njih utrošena veća sredstva od onih koja su na početku ulaganja planirana.

Za realizaciju i praćenje pojedinih ulaganja imenovani su projektni timovi koji su početkom 2009. sastavili godišnje izvještaje o realizaciji i stanju pojedinih ulaganja koncem 2008. Izvještaji nisu cjeloviti i pregledni, a pojedini nisu usporedivi s planom investicija i investicijskom odlukom. Izvještaji sadrže podatke o vrijednosti izvedenih radova u 2008., a ne sadrže podatke o vrijednosti utrošenog materijala i iznosu

ovisnih troškova, te o ukupno utrošenim sredstvima za pojedino ulaganje od početka ulaganja do konca 2008.

Državni ured za reviziju predlaže zasebno sastavljati plan ulaganja u željezničku infrastrukturu i plan ulaganja u imovinu Društva, te odvojeno pratiti i iskazivati ostvarenje navedenih planova. Također, nalaže podatke o ulaganjima u dugotrajnu imovinu iz evidencija prema programu za planiranje i praćenje ostvarenja Plana investicija, usklađivati s podacima o ulaganjima iz poslovnih knjiga. Državni ured za reviziju nalaže pravodobno ispostavljati dokumentaciju o aktiviranju završenih ulaganja, odnosno o prijenosu podataka o završenim ulaganjima iz evidencija imovine u pripremi u evidencije imovine u uporabi, kako bi podaci o imovini u poslovnim knjigama iskazivali stvarno stanje. Također predlaže donijeti pisane procedure kojima će se utvrditi načini, rokovi i obveze pojedinih zaposlenika vezano za ispostavljanje navedene dokumentacije. Nadalje, nalaže ugovarati dinamiku pojedinih ulaganja na način da se ulaganja u poslovnoj godini obavljaju u okvirima planiranih iznosa. Državni ured za reviziju predlaže prije početka realizacije planiranih ulaganja donijeti odluku o investiranju novčanih sredstava koja će sadržavati sve elemente propisane donesenom Uputom. Također predlaže, prije početka realizacije ulaganja obaviti potrebne pripremne radnje, osigurati pravodobno rješavanje imovinsko pravnih odnosa, pribaviti lokacijske i građevinske dozvole, izraditi projektnu i tehničku dokumentaciju, te izraditi sveobuhvatne troškovnike, kako bi se ulaganja završila u planiranim rokovima, a sredstva utrošila u okvirima planiranog iznosa. Državni ured za reviziju predlaže sastavljati godišnje izvještaje o stanju i realizaciji pojedinih ulaganja na način da su podaci usporedivi s planom investicija i investicijskim odlukama. Nadalje predlaže u financijski dio izvještaja uključiti podatke o ukupno utrošenim sredstvima za ulaganje od početka ulaganja do konca poslovne godine za koju se izvještaji sastavljaju.

- 2.2. *Društvo je prihvatilo nalaz vezano za pravilno evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama i vođenje potrebnih analitičkih evidencija, te dalo sljedeće napomene i obrazloženja. Vezano za dugoročne obveze prema bankama i financijskim institucijama, koje je prema Zakonu o željeznici preuzela Republika Hrvatska, Društvo je navelo da su iz poslovnih knjiga isknjižene obveze za koje je Ministarstvo financija potpisalo dodatak ugovoru kojim ih je preuzelo. Navelo je da su druge dugoročne obveze evidentirane u poslovnim knjigama, a isknjižit će se kad ih Ministarstvo financija preuzme pravnim postupcima, koji su u tijeku. Društvo je nadalje navelo da planira drugačije organizirati računovodstvene poslove kako bi se smanjio njihov obujam, izbjeglo dvostruko evidentiranje poslovnih događaja, te osigurala veća preglednost poslovnih knjiga, što će se provesti uvođenjem računovodstvenog programa SAP. Navelo je da će analitičku evidenciju depozita za operativni najam vozila također ustrojiti uvođenjem navedenog programa, te da su vezano za navedena vozila u tijeku predradnje za njihovo evidentiranje u izvanbilančnoj evidenciji. Neuplaćivanje dijela sredstava od prodaje stanova u državni proračun, obrazložilo je time da Društvo, prema mišljenju pravnika Društva, ima pravo na ukupna sredstava od prodaje stanova.*

S obzirom da nikad nije dobilo jasno očitovanje nadležnog ministarstva o pojedinim odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, Društvo je navelo da sredstva od prodaje stanova nisu uplaćivana u državni proračun od 2000., ali je obveza u visini 65% naplaćenih sredstava iskazana u poslovnim knjigama. Nadalje je obrazložilo da obveze za

kamate prema Fondu nisu evidentirane u poslovnim knjigama, jer ih društvo Hrvatske željeznice nije prihvatilo.

Društvo je obrazložilo da se namjensko korištenje sredstava primljenih iz državnog proračuna prati u skladu s ugovorom o upravljanju željezničkom infrastrukturom, a prema kriterijima, programima i projektima sadržanim u Nacionalnom programu željezničke infrastrukture. Vlasniku se dostavljaju financijska izvješća s priložima u kojima su utrošena sredstva raspoređena za pet namjena: održavanje željezničke infrastrukture, osuvremenjivanje željezničke infrastrukture, izgradnju željezničke infrastrukture, organizaciju i reguliranje željezničkog prometa, te upravljanje Društvom. Društvo je nadalje navelo da je podatke moguće provjeriti usporedbom s financijskim izvješćima i knjigovodstvenom dokumentacijom Službe za investicije, proračun i kredite. Navelo je da je struktura Plana investicija, pa time i izvještaj o realizaciji investicija, definirana Nacionalnim programom željezničke infrastrukture i ugovorom o upravljanju željezničkom infrastrukturom. Društvo je također navelo da je Plan investicija moguće iskazati i prema drugačijoj strukturi, ali u tom slučaju Plan investicija i izvještaj o realizaciji ne bi bili u skladu s ugovorom i Nacionalnim programom željezničke infrastrukture. Obrazložilo je da bi to zahtijevalo dodatnu razradu Plana investicija i izvještaja o realizaciji, a za sada nije opravdano jednu strukturu zamijeniti drugom, već se to može rješavati prema zahtjevu ručnim preslagivanjem postojećih tablica i izrađivanjem novih. Navelo je da bi se nedostaci mogli riješiti izmjenom sustava planiranja, izmjenom strukture Plana investicija putem dorade informacijskog sustava, kreiranjem novih tablica iz postojećih ili definiranjem izvještaja u okviru programa SAP koji je u fazi realizacije, a primjena se očekuje od 2011.

Vezano za popis imovine i obveza Društvo je obrazložilo da se u skladu s računovodstvenim politikama popis imovine obavlja kontinuirano tijekom godine, jer zbog velike količine roba i broja skladišta, te u uvjetima korištenja sadašnje informatičke obrade, ne može biti obavljen krajem godine. Knjigovodstveno stanje se usklađuje sa stanjem na dan popisa na način da se na liste iz materijalnog knjigovodstva dodaju ulazne i izlazne stavke koje do dana kad je obavljen popis nisu bile evidentirane. Društvo je prihvatilo nalaz vezano za popis stanova i objekata zajedničke potrošnje, te navelo da je popis u tijeku, te da se utvrđuje uporabljivost svakog objekta, procjenjuje stanje i daju prijedlozi za vrijednosno usklađenje. Navelo je da se za objekte zajedničke potrošnje planira prodaja nakon što se obavi nova procjena vrijednosti i riješe imovinsko pravni odnosi. Također je navelo da stanovi koji su ustupljeni Republici Hrvatskoj nisu isknjiženi iz poslovnih knjiga, te da je u tijeku ispostavljanje tabularnih isprava koje poslove obavlja Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva. Društvo je nadalje navelo da odluke uprava nisu sadržavale popis stanova koji se ustupaju Republici Hrvatskoj, te da će se popis sastaviti i stanovi isknjižiti kada se u cijelosti završi sa ispostavljanjem tabularnih isprava. Društvo je prihvatilo prijedlog za poboljšanje skladišnog poslovanja, pravodobno ispostavljanje dokumentacije o ulazu i izlazu robe, pravilno evidentiranje robe prema vrstama i skladišnim lokacijama, te za reguliranje odnosa u slučajevima davanja robe na posudbu. Obrazložilo je da se dokumentacija ne ispostavlja pravodobno u slučajevima nabave robe iz uvoza jer se knjiženje obavlja kada su poznati svi zavisni troškovi, te u slučajevima kada se roba dostavlja na mjesto ugradnje, a potrebna dokumentacija nije primljena pravodobno.

Nadalje je obrazložilo da do nepravilnog evidentiranja robe prema vrstama dolazi zbog zastarjelog sustava šifri jer se u bazi podataka nalazi 165 000 šifri (baza za sva društva HŽ Holdinga) među kojima su šifre sličnih naziva, te duple šifre. Zatim je navelo da je nepregledno slaganje i označavanje robe moguće kod stare robe, te da se u pojedinim skladištima nalazi roba povezanih društava zbog manjka skladišnog prostora tih društava. Obrazložilo je da do evidentiranja robe na jednom skladištu, a ona se nalazi na drugim skladišnim lokacijama, dolazi u slučaju kad se roba velikih dimenzija šalje izravno na mjesto ugradnje povezanom društvu, a evidentiranje dokumentacije je moguće nakon što primatelj potvrdi primitak robe. Nadalje je obrazložilo da pri popisu pojedina osjetljiva elektronička oprema nije prebrojana i pregledana u iznimnim slučajevima, kada je roba tehnički preuzeta kod dobavljača i zapakirana u originalnoj ambalaži sa dodatnim osiguranjima, a svako otvaranje bi dovelo do toga da osjetljiva oprema dođe u doticaj vlage ili prašine prije ugradnje. Navelo je da ne postoji zabrana, već preporuka da se nakon pregledavanja roba zaštiti na identičan način kako je i zapakirana. Društvo je navelo da će navedeni nedostaci biti riješeni uvođenjem programa SAP početkom 2011., racionalizacijom skladišnog poslovanja, te sređivanjem prostora za odgovarajuće skladištenje robe. Također je navelo da se od 2009. vodi stroga evidencija davanja robe drugim društvima na posudbu, a rok povrata se definira u svakom konkretnom slučaju. Zatim je navelo da će se uvođenjem nove informatizacije, od početka 2011., moći voditi evidencija robe na posudbi u bilanci na stavci zaliha, a sada se evidentira kao roba na posudbi do njenog povrata.

Društvo je prihvatilo prijedlog za daljnje poduzimanje mjera za smanjivanje vrijednosti zaliha, analizu broja skladišta, te utvrđivanje optimalne količine i vrijednosti zaliha. Navelo je da je do konca 2009. broj skladišta smanjen na 242, a početkom 2010. na 217., te da je u tijeku izrada programa racionalizacije skladišta. Također je navelo da racionalizacija skladišta ovisi o mogućnosti nalaženja odgovarajućeg skladišnog prostora, te o ulaganju u uređenje postojećih skladišta u kojima bi se mogle skladištiti optimalne zalihe potrebne za proces rada za sve organizacijske jedinice na određenom području. Navelo je da trenutno ima 42 skladišta investicijske robe na lokacijama na kojima se obavlja modernizacija pruge, a navedena skladišta će se zatvoriti završetkom investicije. Uvođenjem programa SAP u svakom čvorištu bit će formirano po jedno investicijsko skladište (oko 12 ukupno) u kojem će se pratiti zalihe po investicijskim projektima. Društvo je nadalje navelo da do konca 2010. planira smanjiti broj skladišta na 141, te da je moguća daljnja racionalizacija do optimalnih 36 skladišta. Zatim je navelo da su koncem 2009. utvrđene optimalne zalihe robe za Građevinske poslove održavanja i Elektrotehničke poslove održavanja, a za druge poslove je utvrđivanje optimalnih zaliha u tijeku. Također je navelo da će se uređivanjem šifarskog sustava i racionalizacijom skladišta, moći kvalitetnije upravljati zalihama.

Vezano za evidencije o ulaganjima u dugotrajnu imovinu, Društvo je navelo da je cilj posebnog računalnog programa u odjelu Razvoj i građenje, lakše upravljanje procesom realizacije investicija, a ne formiranje podataka za poslovne knjige, pa su mjerodavni podaci iz poslovnih knjiga.

Obrazložilo je da realizaciju sredstva za projekte koji su sufinancirani iz fondova EU provodi Središnja agencija za financiranje i ugovaranje, pa ti podaci nisu iskazani u poslovnim knjigama, a u Planu investicija se iskazuju kao dio ukupnog razvoja željezničke infrastrukture. Nadalje je obrazložilo da je druga manja razlika nastala jer se u 2008. sudionici nisu strogo pridržavali procedura za ovjeru računa za investicije. Navelo je da je nakon donošenja Uputa za postupak evidencije,

zaprimanja i ovjere računa za investicijske robe, radove i usluge, došlo do značajnog smanjenja razlika. Također je navelo da za 2009. razlika između podataka iznosi 0,9 promila, za 2010. se očekuje da će biti još manja, a uvođenjem programa SAP razlike ne bi trebalo biti. Društvo je prihvatilo nalaz koji se odnosi na nepravodobno ispostavljanje dokumentacije o aktiviranju završenih ulaganja, te obrazložilo da je do kašnjenja dolazilo zbog nedefiniranih procedura za postupak prijenosa završene investicije u evidencije imovine u uporabi. Navelo je da je navedeni propust uočen, te je u studenom 2009. donesena Uputa kojom su definirani postupci, odgovorne osobe, rokovi i drugi elementi kojih se moraju pridržavati sudionici u investicijskom procesu, kako bi se dokumentacija za prienos završene investicije u evidencije imovine u uporabi pravodobno ispostavljala. Također je navelo da su time osigurani uvjeti da se kašnjenje eliminira ili svede na minimum, te da podaci o vrijednosti imovine u poslovnim knjigama iskazuju stvarno stanje. Vezano za nalaz koji se odnosi na ugovaranje dinamike pojedinih ulaganja, Društvo je navelo da se projekcije Plana investicija rade krajem godine za narednu godinu, uzimajući u obzir procjenu realizacije do kraja godine, a ukoliko se procjena ne ostvari, realizacija se ostvaruje u sljedećoj godini u kojoj taj iznos nije planiran, te je iskazan iznos realizacije veći od planiranog. Drugi razlog je razlika u procjeni dinamike realizacije investicija od ostvarene dinamike. Obrazložilo je da je realizacija pojedinih investicija manja od planiranog iznosa zbog kašnjenja u pripremnim aktivnostima, zbog procedura javne nabave i ugovaranja, vremenskih uvjeta i drugoga. Navelo je da je plan projekcija za budućnost, a realizacija je evidentirana stvarnost iz prošlosti, te da se nastoji kroz svaki slijedeći Plan približiti te dvije veličine. Također je navelo da je prema praćenju realizacije kroz plansku godinu i kontroli financijske realizacije, ukupna realizacija investicija ispod zadanih financijskih okvira Plana. Društvo je prihvatilo nalaz vezano za donošenje odluka o investiranju. Društvo je navelo da su u 2008. donesene upute vezano za postupak izrade i donošenja odluka o investiranju novčanih sredstava za investicijske robe, radove i usluge i za postupak izrade i sklapanja ugovora za investicijske robe, radove i usluge, kojima je precizirano da se aktivnosti na pokretanju postupaka nabave uvjetuju postojanjem investicijske odluke. Osim toga i Uputom o nabavi roba, radova i usluga, nabava za područje investicija se uvjetuje postojanjem investicijske odluke. Društvo je navelo da očekuje da se ubuduće neće započinjati ulaganja prije donošenja investicijske odluke koja pored ostalog omogućuje i sagledavanje ukupnih troškova investicije, a praćenjem njene realizacije stvaraju se bolje podloge i za planiranje. Društvo je prihvatilo nalaz vezano za sastavljanje godišnjih izvještaja o stanju i realizaciji pojedinih ulaganja. Navelo je da planira edukaciju voditelja projekata, koji su zaduženi za sastavljanje izvještaja, nakon čega bi izvještaji trebali biti pregledni i cjeloviti, te sadržavati i podatke o vrijednosti utrošenog materija, iznosu ovisnih troškova, te ukupno utrošenim sredstvima za pojedino ulaganje od početka ulaganja do datuma izvještaja. Također je navelo da će izvještaji imati i sažetak u kojem će biti navedeni svi bitni elementi, te detaljan opis aktivnosti na projektu, što će biti uvjet za nastavak vođenja projekta.

3. Prihodi

- 3.1. Prihodi su planirani u iznosu 1.744.748.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 1.683.674.761,00 kn. Vrijednosno najznačajniji prihodi ostvareni su iz državnog proračuna u iznosu 1.416.941.069,00 kn, što čini 84,2% prihoda. Drugi prihodi su ostvareni u iznosu 266.733.692,00 kn, a odnose se na prihode od usluga pristupa

željezničkoj infrastrukturi, računalnih usluga, prodaje robe, zakupa nekretnina i opreme, prodaje nekretnina, preračuna režijskih troškova, te od obavljanja drugih djelatnosti.

Prihodi od usluga pristupa željezničkoj infrastrukturi ostvareni su u iznosu 79.849.309,00 kn od društava HŽ Cargo i HŽ Putnički prijevoz. Ugovori o pristupu željezničkoj infrastrukturi zaključeni su s navedenim društvima prema odredbama Zakona o željeznici. Ugovori nisu zaključeni pravodobno s obzirom da su zaključeni u srpnju i kolovozu 2008. za razdoblje od sredine prosinca 2007. do sredine prosinca 2008.

Prihodi od obavljanja računalnih usluga ostvareni su u iznosu 13.866.372,00 kn od pet društava iz grupe HŽ. Ugovori o računalnim uslugama nisu zaključeni pravodobno. S društvom HŽ Vuča vlakova ugovor je zaključen za 2007., a cijena usluga za 2008. određena je dodatkom ugovoru zaključenim u 2009. Ugovor o obavljanju računalnih usluga za 2008. zaključen je s društvom Remont i proizvodnja željezničkih vozila d.o.o., Slavonski Brod u ožujku 2008., s društvom HŽ Holding u studenom 2008., a s društvom HŽ Putnički prijevoz u siječnju 2009. Društvu HŽ Putnički prijevoz za usluge u 2008. ispostavljen je jedan račun koncem godine. Ugovorima su određene vrste, količine i jedinične cijene usluga, a mjesečna cijena usluga ugovorena je u paušalnom iznosu, te su usluge i obračunavane paušalno.

U okviru prihoda od prodaje robe, evidentirani su prihodi od prodaje robe u tranzitu u iznosu 16.831.018,00 kn i prihodi od prodaje sirovina jednom društvu u iznosu 1.575.198,00 kn. Prihodi od prodaje robe u tranzitu ostvareni su od četiri društva iz grupe HŽ za prodaju goriva. Gorivo je prodavano po cijeni po kojoj je nabavljeno. Obavljanje poslova nabave i prodaje goriva, dodatno opterećuje poslovanje Društva, s obzirom da je za te poslove angažiran rad zaposlenika, te da račune za gorivo Društvo treba podmirivati dobavljačima u kraćim rokovima (pojedine u roku 25 i 30 dana od isporuke) od rokova u kojima društva iz grupe HŽ podmiruju račune Društvu. Društva iz grupe HŽ račune trebaju platiti u roku 60 dana od ispostavljanja računa, a za nepravodobno plaćanje kamate nisu ugovorene i obračunavane. Prihodi od prodaje sirovina jednom društvu ostvareni su na temelju ugovora zaključenog koncem 2006. i dodatka ugovoru zaključenog početkom 2007. Ugovorom u 2006. utvrđene su jedinične cijene sirovina koje prodaje Društvo, a isporuka je ugovorena ovisno o prikupljenim sirovinama, do realizacije ugovorenih količina. Cijena za stare tračnice i skretnice ugovorena je u iznosu 0,55 kn/kg. Ugovoreno je da se cijena umanjuje za 30,0% ukoliko kupac sirovine reže na manje dimenzije. Početkom 2007. zaključen je dodatak ugovoru kojim su određene količine sirovina koje Društvo prodaje, te niže jedinične cijene za stare tračnice za 29,1% (u iznosu 0,39 kn/kg) i skretnice za 27,3% (u iznosu 0,40 kn/kg). Razlog umanjenja cijena nije naveden. Ukupna cijena za ugovorene količine sirovina iznosi 3.806.197,00 kn, od čega se na stare tračnice i skretnice odnosi 2.959.612,00 kn, što je u odnosu na cijene ugovorene u 2006., manje za 1.201.673,00 kn. Do studenoga 2009., navedeni ugovor nije bio u cijelosti realiziran. Stare tračnice i skretnice obračunane su prema cijeni iz dodatka ugovoru.

U dokumentaciji o obračunu sirovina nema podataka o tome je li kupac sirovine rezao na manje dimenzije.

Državni ured za reviziju predlaže pravodobno zaključivati ugovore o obavljanju računalnih usluga i usluga pristupa željezničkoj infrastrukturi, odnosno pravodobno ugovarati cijene i vrste usluga, te pravodobno ispostavljati račune u skladu s

obavljenim količinama i vrstama usluga, te ugovorenim jediničnim cijenama. Također predlaže da Društvo ne obavlja poslove nabave i prodaje goriva za druga društva iz grupe HŽ. Državni ured za reviziju je mišljenja da su u dodatku ugovoru, koji je zaključen s kupcem sirovina, trebali biti navedeni razlozi za ugovaranje nižih cijena u odnosu na cijene ugovorene osnovnim ugovorom. Ukoliko su cijene umanjene zbog poslova rezanja, iz ispostavljenih računa je trebalo biti vidljivo da je taj posao i obavljan. Nadalje je mišljenja, da ugovor o prodaji sirovina ne treba zaključiti unaprijed za buduće količine sirovina koje će se sakupljati kroz duže razdoblje, jer se time određenom kupcu osigurava povoljniji položaj u odnosu na druge otkupljivače sirovina. Državni ured za reviziju predlaže rezanje tračnica i skretnica na manje dimenzije ugovoriti s izvoditeljem radova demontaže kolosijeka i skretnica, a prodaju sirovina ugovarati nakon prikupljanja određene količine sirovina na pojedinom području. Također predlaže najpovoljnijeg kupca odabrati putem natječaja, odnosno između prikupljenih ponuda registriranih otkupljivača sirovina.

- 3.2. *Društvo je prihvatilo prijedlog za pravodobno zaključivanje ugovora o pristupu željezničkoj infrastrukturi i obrazložilo da se postupak za zaključivanje ugovora pravodobno pokreće, a do nepravodobnog zaključivanja ugovora dolazi zbog neprihvatanja pojedinih odredbi ugovora od strane željezničkih prijevoznika. Navelo je da se prema direktivi EZ-a pristojbe za korištenje željezničke infrastrukture određuju u visini troškova koji izravno nastanu kao rezultat obavljanja usluge, imajući pri tome u vidu financijsku sposobnost željezničkih prijevoznika. U skladu s tim, utvrđuje se godišnji planirani iznos prihoda od pristojbi, a obračun pristojbi se obavlja prema ostvarenim vlak kilometrima i ugovorenim osnovnim cijenama, posebno u putničkom i posebno u teretnom prijevozu. Osnovna cijena po vlak kilometru utvrđuje se tako da se planirani iznos prihoda pomoću odgovarajućeg ključa raspodjeli na putnički i teretni prijevoz. Tako dobiveni iznos stavlja se u odnos sa ostvarenim vlak kilometrima u prethodnom voznom redu, te se dobije osnovna cijena pristojbe po vlak kilometru. Vezano za informatičke usluge Društvo je navelo da su ugovorima određene vrste, količine i jedinične cijene usluga, te da svaki ugovor ima prilog s detaljnom specifikacijom pojedine usluge. Navelo je da su sa povezanim društvima zaključeni ugovori i dodaci ugovorima za 2009. godinu, osim za društvo Putnički prijevoz, čije potpisivanje treba uskoro uslijediti jer je postignut dogovor, a osnovni razlog nepravodobnog zaključivanja ugovora bila su razmimoilaženja oko vrijednosti usluga. Također je navelo da je pokrenuta procedura za potpisivanje ugovora o pružanju informatičkih usluga za 2010. godinu. Navelo je da se računi za obavljene računalne usluge ispostavljaju prema ugovorima, a u slučaju kad se ugovor potpiše naknadno, računi se ispostavljaju naknadno. Vezano za obavljanje poslova nabave i prodaje goriva za povezana društva, Društvo je navelo da se nabava obavlja prema odluci uprave samo za lož ulje za grijanje poslovnih prostorija, postrojenja i toplinskih stanica, a navedena roba im se prodaje po nabavnoj cijeni, s rokom plaćanja iz važeće Financijske politike. Zaključivanje ugovora o prodaji sirovina unaprijed, za buduće planirane količine sirovina koje će se sakupljati kroz 3 godine, Društvo je obrazložilo ugovaranjem povoljnijih uvjeta s kupcem.*

Navelo je da je ugovoreno plaćanje predujmom u iznosu 50% ugovorene vrijednosti, da kupac može odvesti sirovine u roku 48 sati, te da ima dovoljne kapacitete skladišta za preuzimanje sirovina sa bilo koje lokacije. Zatim je navelo da kapaciteti zatvorenog skladišta Društva ne mogu preuzeti te količine sirovina, kako bi se prodaja pokrenula nakon sakupljanja. Također je navelo da je kupac odabran između 16 ponuditelja, od kojih je sedam dokazalo svoju sposobnost, te da je ponudio najveću otkupnu cijenu, a na odluku o odabiru nije bilo žalbi.

4. Rashodi

4.1. Rashodi su planirani u iznosu 1.709.020.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 1.683.068.041,00 kn. Vrijednosno najznačajniji rashodi se odnose na troškove zaposlenika u iznosu 863.831.483,00 kn ili 51,3% ukupnih rashoda. Materijalni troškovi ostvareni su u iznosu 420.420.209,00 kn ili 25,0% ukupnih rashoda. Uočene nepravilnosti i propusti odnose se na troškove zaposlenika, naknade troškova zaposlenicima, troškove energije i rashode za usluge društva HŽ Holding.

- Troškovi zaposlenika

Troškovi zaposlenika ostvareni su u iznosu 863.831.483,00 kn, a odnose se na bruto plaće i doprinose na plaću. Plaća zaposlenicima obračunava se prema Kolektivnom ugovoru za djelatnosti HŽ Infrastrukture i dodacima navedenom ugovoru, zaključenima u 2007. i 2008. Kolektivni ugovor se primjenjuje za razdoblje od 1. siječnja 2008. do 31. svibnja 2011.

Prema Kolektivnom ugovoru, sindikalni dužnosnici i povjerenici, oslobođeni su obavljanja redovnog rada, uz naknadu plaće kao da su radili. Prema Kolektivnom ugovoru, pravo na rad u sindikatu za puno radno vrijeme ima jedan sindikalni dužnosnik na svakih 500 članova sindikata. Sindikalni dužnosnici, povjerenici u funkciji radničkog vijeća i koordinatori, koji dužnost obavljaju u punom radnom vremenu, imaju pravo na prosječnu bruto plaću u Društvu uvećanu koeficijentom 2,0 ili na plaću svojeg radnog mjesta ako je veća (članak 187). Sindikati koji su sudjelovali u zaključivanju Kolektivnog ugovora mogu imenovati 17 dužnosnika koji imaju pravo na prosječnu bruto plaću u Društvu uvećanu koeficijentom 2,5. U drugoj polovici 2008. u cilju smanjenja troškova, plaća za sindikalne dužnosnike obračunavana prema koeficijentu 2,2, a za povjerenike i koordinate prema koeficijentu 1,9. Rashodi za bruto plaće sindikalnih dužnosnika u 2008. iznosili su 5.266.025,00 kn. Koncem 2008. je bilo 17 sindikalnih dužnosnika i 26 sindikalnih povjerenika i koordinatora, što je ukupno 43 zaposlenika, koji su u punom radnom vremenu obavljali posao za sindikate. Osim navedenih zaposlenika koji su bili oslobođeni obavljanja redovnog rada, bilo je i 57 sindikalnih povjerenika koji su posao za sindikate obavljali uz redovan rad, te im je prema Kolektivnom ugovoru plaća uvećavana za 20,0%.

Državni ured za reviziju predlaže preispitati odredbe Kolektivnog ugovora jer je mišljenja da nije opravdano što se Društvo obvezalo na financiranje plaća zaposlenika koji ne obavljaju poslove svog radnog mjesta, nego poslove koji se odnose na rad u sindikalnim udruženjima. Sindikalna udruženja imaju svoje prihode, koji se, između ostalih, sastoje od sindikalnih članarina i doprinosa solidarnosti, te bi tim prihodima trebali financirati rashode vezano za svoje aktivnosti.

- Naknade troškova zaposlenicima

U okviru drugih troškova koji su iznosili 197.186.648,00 kn, rashodi za naknade troškova zaposlenicima iznosili su 83.132.028,00 kn. Navedeni rashodi odnose se na naknade za prijevoz na posao i s posla u iznosu 25.790.205,00 kn, naknade za božićne i uskrzne blagdane u iznosu 19.828.600,00 kn, poticajne otpremnine u iznosu 27.687.206,00 kn, te jubilarne nagrade, darove djeci, pomoći u slučaju

dužeg bolovanja i druge pomoći u iznosu 9.826.017,00 kn. Naknada za prijevoz na posao i s posla isplaćivana je svim zaposlenicima u iznosu 290,00 kn mjesečno, osim što u skladu s Kolektivnim ugovorom, nije isplaćena za mjesec prosinac. Prema odredbama članka 183. Kolektivnog ugovora, zaposlenici čije je mjesto prebivališta i mjesto rada povezano željeznicom, osim novčane naknade imali su pravo na besplatan prijevoz na posao vlakom. O točnom broju zaposlenika koji se koriste navedenim pravom nema podataka. Pravo na besplatan prijevoz od mjesta stanovanja do mjesta rada, zaposlenici su koristili na temelju Pravilnika o prijevoznim povlasticama radnika Hrvatskih željeznica iz 2001. Naknada za prijevoz isplaćivana je i onim zaposlenicima koji su imali pravo na cjelodnevno korištenje službenih automobila, a u lipnju 2008. bilo ih je 12.

Naknade zaposlenicima za božićne i uskrsne blagdane obračunane su prema Kolektivnom ugovoru. Naknada za božićne blagdane odnosi se na 7 426 zaposlenika u iznosu 2.500,00 kn po zaposleniku, od čega je 1.500,00 kn isplaćeno u novcu, a 1.000,00 kn u obliku potvrda za pravo kupnje robe. Naknada za uskrsne blagdane isplaćena je za 7 385 zaposlenika u iznosu 200,00 kn po zaposleniku u obliku potvrda za pravo kupnje robe. Za preuzimanje potvrda o pravu kupnje robe, s jednim društvom zaključena su dva ugovora o pristupanju dugu ukupno u iznosu 8.903.000,00 kn. Za potvrde prava kupnje za uskrsne blagdane zaključen je ugovor u ožujku 2008. o pristupanju dugu u iznosu 1.477.000,00 kn. Za božićne blagdane zaključen je ugovor o pristupanju dugu u iznosu 7.426.000,00 kn, u prosincu 2008. Zaposlenici su potvrde za uskrsne blagdane mogli koristiti do lipnja 2008., a do tada je Društvo ugovoreni iznos trebalo podmiriti u tri obroka. Potvrde za božićne blagdane mogle su se koristiti do ožujka 2009., a Društvo je ugovoreni iznos trebalo podmiriti do svibnja 2009., u pet obroka. Navedenim načinom isplaćivanja naknada zaposlenicima, Društvo je pogodovalo društvu s kojim je zaključilo ugovore o pristupanju dugu i preuzimanju potvrda. Osim toga, potvrde nisu sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, a za kupnje veće vrijednosti moguće je ostvariti popust.

Rashodi za poticajne otpremnine odnose se na 121 zaposlenika, a financirani su sredstvima državnog proračuna u iznosu 27.327.632,00 kn i vlastitim sredstvima u iznosu 359.574,00 kn. Zbrinjavanje viška zaposlenika provodi se prema aktima društva Hrvatske željeznice i društva HŽ Holding, donesenim ranijih godina, te prema odluci Društva iz lipnja 2008. Društvo Hrvatske željeznice je u svibnju 2006. sa sindikatima zaključilo ugovor i dodatak ugovoru o radno pravnoj zaštiti radnika od poslovno uvjetovanog otkaza, prema kojemu razlozi za navedene otkaze mogu biti ukidanje radnog mjesta i smanjenje broja izvršitelja na radnom mjestu. U 2007. društvo HŽ Holding je donijelo Odluku o poticajnim mjerama za odlazak radnika, kojom je utvrđeno da se poticajne mjere provode dobrovoljnim prestankom radnog odnosa radi smanjenja broja zaposlenika utvrđenog Programom modernizacije i restrukturiranja društva Hrvatske željeznice. Prema odluci Društva iz 2008., zaposlenici zainteresirani za sporazumni raskid ugovora o radu podnosili su zahtjeve na temelju kojih su sastavljane liste potencijalnog viška, koje je odobravalala uprava.

Osnovni razlozi za sporazumni raskid radnog odnosa su bili profesionalna nesposobnost, trajni gubitak zdravstvene grupe za određeni posao i ukidanje radnog mjesta. Sa zaposlenicima koji su bili suglasni s pripadajućim iznosom otpremnine, zaključeni su sporazumi o prestanku ugovora o radu i isplati otpremnine. Najviša neto poticajna otpremnina iznosila je 200.000,00 kn bruto, a najviša 415.603,00 kn.

Na temelju plana restrukturiranja Hrvatskih željeznica iz 2006., društvo HŽ Holding izradilo je plan smanjenja zaposlenika u društvima iz grupe HŽ prema kojem je Društvo u 2008. broj zaposlenih trebalo smanjiti za 191, odnosno sa 7 329 na 7 138 zaposlenika. Iz Društva je tijekom 2008. otišlo 235 zaposlenika (uz poticajne otpremnine, prirodni odljev, te prelazak u druga društva iz grupe HŽ), a primljeno je 169 zaposlenika. Broj zaposlenika je smanjen za 66, što je za 125 manje od planiranog broja, te poticajne mjere za rješavanje viška zaposlenika nisu dale očekivane rezultate. Pravilnikom o organizaciji Društva iz 2007. sistematizirano je 8 635 radnih mjesta, što je više od broja zaposlenika koje je Društvo imalo koncem 2007. i 2008., te broj radnih mjesta utvrđen navedenim Pravilnikom ne odgovara stvarnim potrebama Društva. U travnju 2008. uprava Društva je osnovala radni tim za izradu plana restrukturiranja. Rok za izradu plana određen je do sredine lipnja 2008., a do studenoga 2009., plan nije bio izrađen.

Državni ured za reviziju je mišljenja da poticajne mjere koje se provode na temelju zahtjeva zaposlenika za korištenje poticajnih mjera za odlazak iz Društva, ne mogu dati očekivane rezultate. Predlaže donijeti plan reorganizacije i novi pravilnik o organizaciji Društva, kojim će se utvrditi stvarno potreban broj zaposlenika. Nadalje predlaže, na temelju navedenih dokumenata utvrditi stvaran višak zaposlenika u pojedinim ustrojstvenim jedinicama, te odrediti radna mjesta s kojih bi zaposlenici imali pravo na poticajne mjere za odlazak iz Društva. Također predlaže planirati razdoblje u kojem će se mjere provoditi, kao i ukupne troškove za njihovo financiranje. Nadalje predlaže naknade zaposlenicima za božićne i uskrсне blagdane u cijelosti isplaćivati u novcu. Također predlaže uskladiti interne akte s odredbama Kolektivnog ugovora, kako se zaposlenicima koji za dolazak i odlazak s posla koriste pravo na besplatno putovanje vlakom, te zaposlenicima koji imaju pravo na cjelodnevno korištenje službenih automobila, ne bi isplaćivale naknade troškova prijevoza na posao i s posla.

- Troškovi energije i rashodi za usluge društva HŽ Holding

U okviru troškova energije u iznosu 114.237.185,00 kn, vrijednosno najznačajniji troškovi u iznosu 73.958.137,00 kn, odnose se na utrošenu električnu energiju i naknadu za korištenje prijenosne mreže električne energije za vuču vlakova. Navedeni troškovi su nastali uslijed obavljanja djelatnosti prijevoza putnika i tereta, te vuče vlakova, koje obavljaju druga društva iz grupe HŽ, te nije opravdano da u cijelosti terete poslovanje Društva. Troškove energije za vuču vlakova Društvo ne preračunava spomenutim društvima, jer o tome s njima nije postignut dogovor.

U okviru drugih troškova evidentirani su rashodi za usluge društva HŽ Holding u iznosu 27.688.333,00 kn. Usluge su obračunane na temelju ugovora i dodatka ugovoru za poslovne usluge koji su zaključeni u 2007., te Odluke o ukupnoj visini financijskih sredstava za navedene usluge za 2008.

Prema ugovoru iz 2007., društvo HŽ Holding obvezalo se za društva sljednike Hrvatskih željeznica obaviti poslovne usluge u skladu s poslovima navedenim u Pravilniku o organizaciji društva HŽ Holding. Prema navedenom Pravilniku, usluge se odnose na usluge iz područja financija, pojedine nabave roba, radova i usluga, ljudskih resursa, pravnih i općih poslova, restrukturiranja, upravljanja kvalitetom, kontrolinga, interne revizije, te kontrole prometne sigurnosti. Ukupna cijena usluga za 2007. ugovorena je prema Smjernicama za izradu poslovnih planova navedenih društava, a kriterij raspodjele ukupne cijene na pojedino društvo je broj zaposlenika

na dan 1. siječnja 2007. Cijena usluga za Društvo za 2007. ugovorena je u iznosu 36.500.000,00 kn, a plaćanje je ugovoreno mjesečno. Primjena ugovora određena je do zaključenja ugovora za sljedeću godinu. Ugovor za 2008. nije zaključen, nego je društvo HŽ Holding u siječnju 2008. donijelo odluku, kojom je cijena usluga za Društvo utvrđena u iznosu 2.757.666,70 kn mjesečno, a kasnije je za razdoblje od rujna do prosinca 2008. smanjena na 1.875.666,70 kn, te je za 2008. iznosila 29.564.000,00 kn. Usluge za prosinac 2008. društvo HŽ Holding nije obračunalo Društvu, uz obrazloženje da su do tada ostvareni prihodi u 2008. pokrili ukupne rashode. Vrste, količine, jedinične cijene, te dinamika obavljanja usluga, koje za Društvo obavlja društvo HŽ Holding, nisu precizno određeni ugovorom. Cijena usluga određena je na način da društvo HŽ Holding ostvari prihode dostatne za pokriće rashoda poslovanja. Za pojedine ugovorene poslove, Društvo ima ustrojene organizacijske dijelove te bi spomenute poslove mogli obavljati zaposlenici Društva.

Državni ured za reviziju je mišljenja da međusobni odnosi Društva i društva HŽ Holding u pogledu obračuna usluga koje obavlja društvo HŽ Holding nisu odgovarajuće definirani. Društvo HŽ Holding ispostavlja račune za usluge iz kojih nije vidljiva vrsta, količina i cijena obavljenih usluga. Državni ured za reviziju predlaže analizirati usluge koje za Društvo obavlja društvo HŽ Holding, te ugovorom preciznije odrediti koje vrste usluga će obavljati i u kojim količinama. Nadalje predlaže s društvima koja obavljaju djelatnost prijevoza putnika i tereta, te vuče vlakova, naći rješenje za financiranje troškova električne energije i naknade za korištenje prienosne mreže električne energije za vuču vlakova.

- 4.2. *Društvo je prihvatilo prijedlog revizije za preispitivanjem odredbi Kolektivnog ugovora kojima su sindikalni dužnosnici i povjerenici, oslobođeni obavljanja redovnog rada uz naknadu plaće kao da su radili.*

Također je prihvatilo prijedlog za usklađivanjem internih akata s odredbama Kolektivnog ugovora, kako se zaposlenicima koji za dolazak i odlazak s posla koriste pravo na besplatno putovanje vlakom, te zaposlenicima koji imaju pravo na cjelodnevno korištenje službenih automobila, ne bi isplaćivala naknada za prijevoz na posao i s posla. Navelo je da se vodi evidencija zaposlenika, koji uz novčanu naknadu za prijevoz na posao i s posla, koriste i prijevoznu ispravu P-2, na temelju koje imaju pravo na besplatan prijevoz vlakom od mjesta stanovanja do mjesta rada. Isplate naknada zaposlenicima za božićne i uskrсне blagdane putem bona Društvo je obrazložilo odredbama Pravilnika o porezu na dohodak prema kojima poslodavac može neoporezivo isplatiti radnicima prigodnu nagradu u iznosu do 2.500,00 kn godišnje, a propisima nije navedeno je li to u novcu ili u naravi. Nadalje je navelo da su uprave društava iz sastava HŽ Holding, sagledavajući financijsku situaciju i likvidnost, donijele odluku da se navedene naknade zaposlenicima dijelom isplate u obliku Potvrde za pristupanje dugu, temeljem koje imatelj Potvrde ima pravo izbora dara.

Zatim je navelo da se tu ne radi o izdavanju vrijednosnog bona zaposlenicima, nego o mogućnosti slobodnog izbora prigodnog dara i iznalaženju zakonskog načina ispunjavanja obveza iz Kolektivnog ugovora. Društvo je obrazložilo da je trgovački lanac izabran na temelju ponude jer ima najširu trgovačku mrežu s prodajnim mjestima u svim većim gradskim centrima, te je najdostupniji svim zaposlenicima. Nadalje je navelo da je ugovoru o preuzimanju duga priložen popis zaposlenika, a s obzirom da je ugovorena veća vrijednost, ostvarena je pogodnost plaćanja u obrocima. Društvo je prihvatilo prijedlog za donošenje plana reorganizacije i novog

pravilnika o organizaciji, kojim će se utvrditi stvarno potreban broj i stvaran višak zaposlenika po pojedinim organizacijskim jedinicama, te radna mjesta s kojih zaposlenici imaju pravo na poticajne mjere za odlazak iz Društva. Navelo je da su u tijeku radnje na izradi novog pravilnika o organizaciji. Zatim je navelo da se poticajnim otpremninama doprinosi rješavanju viška zaposlenika jer se zbrinjavaju zaposlenici koji zbog gubitka zdravstvene sposobnosti nisu u mogućnosti obavljati svoje poslove, a Društvo im nije u mogućnosti ponuditi druge odgovarajuće poslove, te stariji zaposlenici koji nisu ostvarili pravo na starosnu mirovinu.

Vezano za preračunavanje troškova korištenja prijenosne mreže električne energije za vuču vlakova, Društvo je navelo da u trenutnim uvjetima postoji jedan korisnik električne energije za vuču vlakova kojemu se preračunava dio troškova u paušalnom iznosu (HŽ Vuča vlakova). Nadalje je navelo da je u tijeku izrada metodologije, čiji se završetak planira koncem 2010, a koja će omogućiti naplatu stvarno potrošene električne energije za vuču vlakova svakom željezničkom prijevozniku. Društvo je prihvatilo mišljenje da međusobni odnosi s društvom HŽ Holding vezano za obračun usluga navedenog društva, nisu odgovarajuće definirani. Navelo je da su druga tri društva potpisala protokol kojim bi se dotadašnja praksa nastavila, te da je Društvo odbilo potpisivanje protokola i pokrenulo inicijativu za uređenje međusobnih odnosa ugovorom o pružanju usluga koji će biti zasnovanim na realnom stanju, te se nada da će uskoro od društva HŽ Holding dobiti pozitivan odgovor.

5. Postupci javne nabave

- 5.1. Plan nabave roba, radova i usluga za 2008. sastavljen je prema iznosima rashoda koji su planirani financijskim planom. Plan nabave sadrži podatke o planiranim financijskim sredstvima za nabavu, a ne sadrži podatke o vrstama radova, roba i usluga koje će se nabavljati. Provođenje postupaka nabave roba, radova i usluga uređeno je Odlukom Društva HŽ Holding, donesenom početkom 2008. Prema navedenoj Odluci, pojedine postupke nabave koji se odnose na zajedničke potrebe povezanih društava HŽ, kao što su uredski materijal, sredstva za čišćenje, namještaj i uredska oprema, službena i zaštitna odjeća i obuća, servisiranje uredskih uređaja, čišćenje poslovnih prostora i drugo, te postupke nabave robe iz inozemstva, provodilo je društvo HŽ Holding. Druge postupke nabave za potrebe Društva provodilo je Društvo. Prema spomenutoj Odluci, za nabave usluga i roba do 300.000,00 kn i radova do 500.000,00 kn, nije bilo potrebno zaključiti ugovor, nego se moglo nabavljati na temelju narudžbenica koje sadrže bitne elemente ugovora i u sastavu imaju odabranu ponudu. Nabava roba, radova i usluga u 2008. obavljena je na temelju ugovora zaključenih u 2008. i ranijih godina. Za 2008. su vođene evidencije postupaka nabave i zaključenih ugovora o nabavi. U evidencijama se nalazi oko tisuću postupaka nabave.

Prema godišnjem izvješću o javnoj nabavi, u Elektroničkom oglasniku javne nabave u 2008. objavljene su nabave prema kojima je zaključeno 178 ugovora o nabavi roba, radova i usluga u vrijednosti 116.494.483,00 kn. U navedeni broj ugovora nisu uključeni ugovori zaključeni u 2008. na temelju postupaka iz 2007., ugovori zaključeni s povezanim društvima, te ugovori zaključeni u 2008. a objavljeni u 2009. Za nabavu roba i usluga procijenjene vrijednosti do 300.000,00 kn i radova procijenjene vrijednosti do 500.000,00 kn zaključen je 121 ugovor, a nabava je ugovorena u vrijednosti 13.906.405,00 kn, od čega je prema otvorenim postupcima

javne nabave zaključeno 69, a pregovaračkim postupcima 52 ugovora. Za nabavu roba i usluga procijenjene vrijednosti iznad 300.000,00 kn i radova procijenjene vrijednosti iznad 500.000,00 kn, zaključeno je 57 ugovora, a nabava je ugovorena u vrijednosti 102.588.078,00 kn, od čega je prema otvorenim postupcima javne nabave zaključeno 44, a pregovaračkim postupcima 13 ugovora. Nabave procijenjene vrijednosti do 70.000,00 kn, koje nisu objavljene, iskazane su u vrijednosti 7.290.120,00 kn. Žurne nabave provedene na temelju 121 postupka, uz izuzeće od primjene Zakona, iskazane su u vrijednosti 1.826.321,00 kn.

Za nabavu roba, radova i usluga provedeni su postupci javne nabave. U 2008. Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave poništila je dva otvorena postupka javne nabave - postupak za nabavu kolosječnog pribora, jer odabrani ponuditelj nije dostavio dokaz za robu na način kako je traženo i postupak nabave elektroagregatskih postrojenja, jer naručitelj nije naveo i obrazložio razloge isključenja ponude žalitelja. Postupci za nabavu radova izmjene sustava električne vuče, izgradnje industrijskog kolodvora, uređenja sanitarnih čvorova, sanacije pročelja i krovništva, usluga tekućeg održavanja objekata na čvorištima i nabave kolosječnih pragova, nisu provedeni u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Radovi izmjene sustava električne vuče ugovoreni su u prosincu 2006. u vrijednosti 498.972.480,00 kn, a radovi izgradnje industrijskog kolodvora u svibnju 2007. u vrijednosti 71.871.706,00 kn. U poslovnim knjigama u 2008. evidentirani su u iznosu 182.786.070,00 kn. Ugovoreni su postupkom izravnog ugovaranja, pozivajući se na odredbe članka 12. stavka 7. točke 4. Zakona o javnoj nabavi, prema kojima se navedeni postupak može koristiti zbog iznimne žurnosti. Za primjenu postupka izravnog ugovaranja nije bilo osnove, jer žurnost nije bila uvjetovana razlozima propisanim odredbama navedenog članka. Prema ugovoru o radovima na izmjeni sustava električne vuče, ugovorena cijena se mijenja prema tečaju EUR na dan plaćanja, a ugovoreno je i plaćanje razlike u cijeni koja se izračunava prema formuli u koju je uključen rast određenih pokazatelja u mjesecu koji prethodi obračunu u odnosu na datum ponude. Od početka 2007. do kolovoza 2009. obračunana je razlika u cijeni u iznosu 15.643.369,00 kn, što je 5,7% u odnosu na obračunanu vrijednost radova. Izvoditelju je početkom 2007. iz sredstava državnog proračuna plaćen predujam u iznosu 61.000.000,00 kn. Plaćanje predujmom nije ugovoreno i nije bilo u skladu s financijskim politikama koje je Društvo trebalo primjenjivati.

Nabava 360 000 bukovih kolosječnih pragova ugovorena je u 2003. u vrijednosti 88.495.200,00 kn, za razdoblje do konca 2005., odnosno do realizacije ugovorene količine. Rok isporuke produžavan je dopunskim ugovorima, a u 2006. je ugovoreno povećanje cijene za do tada neisporučene pragove za 9,0%, odnosno za 5.591.847,52 kn. Do konca 2008. isporučeno je oko 60,6% ugovorene količine, a dopunskim ugovorom iz 2008. isporuka je produžena do konca 2010., odnosno za pet godina u odnosu na rok ugovoren u 2003.

Za nabavu radova sanacije pročelja i krovništva zgrade, uređenja sanitarnih čvorova u zgradi direkcije i sanacije krovništva na zgradi, objavljena su nadmetanja u 2007. Rokovi za dostavu ponuda skraćeni su s 36 na deset dana, za što nije bilo razloga. Odredbama članka 52 i 53. Zakona o javnoj nabavi koji se primjenjivao u 2007., bilo je propisano da je naručitelj obavezan odrediti rokove tako da gospodarski subjekti imaju dovoljno vremena za izradu i dostavu ponuda, odnosno poduzimanje odgovarajućih radnji. Navedeni radovi ugovoreni su u 2007. u vrijednosti 5.395.451,00 kn, u 2008. su obračunani u vrijednosti 5.022.350,00 kn. Radovi

sanacije pročelja i krovništa zgrade ugovoreni su u vrijednosti 3.254.060,00 kn, a koncem 2008. ugovoreni su dodatni radovi u vrijednosti 801.776,00 kn, što je 24,6% u odnosu na osnovni ugovor. Također je u prosincu 2008., pregovaračkim postupkom bez prethodne objave, s izvoditeljem zaključen ugovor o izvođenju nepredviđenih radova koji se odnose na sanaciju vlage i izradu gromobranske instalacije u vrijednosti 645.984,00 kn. Zaključivanje novog ugovora pregovaračkim postupkom nije u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi, jer se prema odredbama članka 116. točke 7. Zakona, navedeni postupak može primijeniti na nove ugovore o radovima koji se sastoje u ponavljanju istih radova.

Za usluge tekućeg održavanja i hitne intervencije na objektima na sedam čvorišta pruga, planirano je 8.241.000,00 kn, a planirana sredstva za održavanje pojedinog čvorišta iznosila su od 275.000,00 kn do 2.604.000,00 kn. Za nabavu navedenih usluga u 2008. je objavljeno sedam otvorenih postupaka javne nabave, za koje je korišten isti ponudbeni troškovnik, prema kojem su tražene cijene za razne usluge. Za svako čvorište trebalo je sastaviti zaseban ponudbeni troškovnik, u skladu s potrebama i planiranim sredstvima za održavanje, a usluge vezano za hitne intervencije, treba nabavljati zasebno na način propisan odredbama Zakona o javnoj nabavi. Ugovori o održavanju zaključeni su na godinu dana, usluge su ugovorene prema jediničnim cijenama, a najviša ukupna vrijednost usluga nije ugovorena. S obzirom da su sredstva za održavanje pojedinog čvorišta ograničena, ugovori su trebali sadržavati i maksimalno ugovorenu vrijednost usluga. Ugovorene jedinične cijene za pojedine usluge prema čvorištima, značajno su se razlikovale.

Državni ured za reviziju nalaže nabavu roba, radova i usluga obavljati u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

- Nabava od povezanih društava

Društvo je nabavljalo robe, radove i usluge na temelju većeg broja ugovora zaključenih s društvima iz grupe HŽ, bez primjene odredbi Zakona o javnoj nabavi. Nabava se odnosi na robu, radove i usluge vezano za ulaganja u željezničku infrastrukturu, tekuće i investicijsko održavanje, zaštitu osoba i imovine, čišćenje poslovnih prostora, prijevoza putnika autobusima i drugo. Prema odredbama članka 114. Zakona o javnoj nabavi, odredbe Zakona se ne primjenjuju na javnu nabavu roba, radova i usluga od povezanih društava pod uvjetom da najmanje 80,0% ostvarenog prosječnog prihoda povezanog društva od obavljenih usluga, radova, te isporučenih roba za prethodne tri godine, potječe od isporuka društvima s kojima je povezano. Prema odredbama navedenog članka Zakona, ako za prethodne tri godine ne postoje posebni podaci za robe, radove odnosno usluge, dovoljno je da povezano društvo učini vjerojatnim da je izgledno postizanje te veličine prometa. Od jedanaest društava iz grupe HŽ nabavljeno je roba, radova i usluga u vrijednosti 595.349.210,00 kn, od čega se na jedno društvo odnosi 285.945.784,00 kn.

Za analizu cijena roba, radova i usluga koje su ponudila povezana društava bila su zadužena povjerenstva. U pojedinim zapisnicima o pregledu i ocjeni ponuda je navedeno da su povjerenstva analizirala ponude, a dokumentacija o analizi ponuda nije priložena dokumentaciji o nabavi. Cijene su najčešće uspoređivane s cijenama ugovorenim prethodne godine, a u manjem broju slučajeva s tržišnim. U pojedinim zapisnicima nije navedeno kako je ponuda analizirana. Vezano za ulaganja u elektrotehnička postrojenja, u 2008. i ranijih godina s jednim društvom zaključen je veći broj ugovora za radove i usluge ugradnje uređaja, iskopa rova, te polaganje energetske kablova i cijevi. Jedinične cijene za pojedine vrste radova ugovorene su

u 2008. u značajno većem iznosu od ugovorenih u 2007., a u dokumentaciji o nabavi nije obrazložena i dokumentirana analiza ponuđenih cijena.

Pojedini radovi i usluge koje su obavljala povezana društva u 2008. započinjali su prije zaključenja ugovora. Navedeno se odnosi na radove na donjem ustroju pruge Greda -Turopolje koji su ugovoreni u vrijednosti 11.647.464,00 kn, usluge tekućeg i investicijskog održavanja pruga koje su ugovorene su u vrijednosti do 35.000.000,00 kn, te usluge čišćenja poslovnih prostora koje su ugovorene u vrijednosti 19.473.367,00 kn.

U izvođenju pojedinih radova ugovorenih s povezanim društvom sudjeluju podizvođači. Podizvođači sudjeluju u radovima na građevinskoj obnovi pruge Vinkovci - Osijek, radovima sanacije gornjeg ustroja pruge Zabok - Đurmanec, radovima kapitalnog remonta pruge Greda - Turopolje. Radovi kapitalnog remonta pruge Greda - Turopolje ugovoreni su u 2008. u vrijednosti 99.560.534,00 kn, a prema dokumentaciji o nabavi, podizvođači obavljaju radove u vrijednosti oko 40,0% od ugovorene. Dovršetak radova ugovoren je u roku godinu dana, a prvi obračun u visini 50,7% ugovorene cijene, u iznosu 50.513.028,00 kn, ispostavljen je mjesec dana od zaključenja ugovora i uvođenja u posao. S obzirom da je za obavljanje radova ugovorena godina dana, upitno je jesu li u roku mjesec dana obavljani radovi u obračunanoj vrijednosti, ili je obračun ispostavljen radi plaćanja predujma koji nije ugovoren.

Prema ugovorima zaključenima s povezanim društvima za obavljanje radova u okviru ulaganja u željezničku infrastrukturu, u većem broju slučajeva ugovarana je cijena za nepredviđene radove u iznosu 5,0% od ugovorene cijene. Pojedini obračuni u dijelu koji se odnosi na nepredviđene radove ne sadrže podatke o stvarno izvedenim vrstama i količinama tih radova.

U obavljanju pojedinih radova, u okviru ugovora zaključenih s povezanim društvima koji se odnose na ulaganja u željezničku infrastrukturu, sudjelovali su zaposlenici Društva. Prema pojedinim ugovorima, cijena za rad zaposlenika ugovorena je u značajno većem iznosu od cijene koju je za navedene radove Društvo obračunalo izvođaču.

Povezana društva su u većini slučajeva obračunavala izvedene radove u skladu s ugovorenim jediničnim cijenama iz troškovnika, osim troškova osiguranja dovoljnog broja vučnih vozila i vagona, uključujući vozno i vlakopravno osoblje. Navedeni troškovi su ugovarani paušalno, a obračunavani su u iznosima većim od ugovorenih.

Prema ugovorima o radovima na gornjem ustroju pruge Skrad-Lokve, radovima remonta pruge Oštarije-Ogulin, radovima na gornjem i donjem ustroju pruge Perušić-Gračac, te radovima kapitalnog remonta pruge Greda-Turopolje, cijena za pokriće troškova osiguranja dovoljnog broja vučnih vozila i vagona, uključujući vozno i vlakopravno osoblje ugovorena je ukupno u iznosu 13.305.224,00 kn, a do rujna 2009. obračunana je u iznosu 19.159.939,00 kn, što je za 5.854.715,00 kn više od ugovorenog iznosa.

Početakom 2009. društvo HŽ Holding donijelo je Uputu o provođenju postupaka nabave roba, radova i usluga od povezanih društava. U Uputi je navedeno da

ponuda povezanog društva mora sadržavati ukupnu cijenu ponude, udjel robe, radova i usluga u ukupnom iznosu ponude, analizu cijene prema stavkama, normativ i cijenu sata rada, postotak ugovorenog iznosa koji se ustupa podizvoditelju, te naziv podizvoditelja. Također je navedeno da predstavnici naručitelja analiziraju ponude na način da utvrde je li u skladu s uvjetima iz upita, je li udjel podizvoditelja manji od 25,0%, te da analiziraju cijene i usporede s tržišnom cijenama ako je moguće. Ako za predmetnu nabavu unutar godine dana nema usporedne cijene, može se ispitati tržište na način da se zatraže cjenici sposobnih ponuditelja koji se bave isporukom istovrsne robe, usluga i radova.

Vezano za tumačenje primjeni odredbi članka 114. Zakona o javnoj nabavi, koje se odnose na ugovaranje s povezanim društvima, Društvo je u 2008. i 2009. dostavilo više upita Uredu za javnu nabavu Vlade Republike Hrvatske, te Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva. Prema odgovoru spomenutog Ministarstva iz rujna 2009., od povezanog društva naručitelj može nabavljati robu koju je proizvelo povezano društvo, a ne trgovačku robu koju je povezano društvo nabavilo te ju prodaje naručitelju. S obzirom da povezano društvo nije obveznik Zakona o javnoj nabavi, nabavljanje roba od povezanog društva kroz ugovor o javnim radovima bilo bi izbjegavanje primjene navedenog Zakona. Prema tumačenju, robu za izvođenje radova koje povjerava povezanom društvu, obvezno je nabavljati Društvo.

Državni ured za reviziju predlaže analizirati cijene radova i usluga iz ponuda povezanih društava uspoređivanjem s tržišnim cijenama. Predlaže, u dokumentaciji o postupku nabave obrazložiti način na koji su analizirane ponuđene cijene, te za analizu priložiti odgovarajuću dokumentaciju. Nadalje, predlaže pravodobno provoditi postupke nabave i zaključivati ugovore s povezanim društvima, te ustupati obavljanje radova i usluga povezanim društvima nakon zaključenja ugovora i reguliranja međusobnih prava i obveza. Također, predlaže odrediti da povezano društvo ne smije koristiti podizvoditelje za obavljanje radova i usluga za Društvo, osim u iznimnim slučajevima koje treba odrediti. Ukoliko povezano društvo svojim kapacitetima nije u mogućnosti obaviti tražene radove i usluge, za izvođenje radova i usluga Društvo treba odabrati druge izvoditelje na način propisan odredbama Zakona o javnoj nabavi. Vezano za ugovaranje nepredviđenih radova, Državni ured za reviziju predlaže sastaviti preciznije troškovnike, a u slučaju potrebe izvođenja nepredviđenih radova, zaključiti dodatak ugovoru i ugovoriti vrste, količine i cijene za te radove. Nadalje, predlaže s povezanim društvom ugovarati cijenu za rad zaposlenika Društva koji sudjeluju u obavljanju radova povjerenih povezanim društvima, u iznosu koji je minimalno uvećan od cijene koje Društvo za taj rad obračunava povezanom društvu. Također predlaže preciznije kontrolirati obračune koje su za izvedene radove i usluge ispostavila povezana društva, te ovjeravati obračune prema stvarno izvedenim količinama radova i usluga.

Predlaže, troškove za usluge osiguranja potrebnih vučnih vozila i vlakopravnog osoblja, ugovarati i priznati izvoditelju prema stvarno obavljenim količinama i cijenama, uz priloženu odgovarajuću dokumentaciju o korištenju i cijeni usluga. Predlaže uspostaviti odgovarajuće kontrole vezano za upute o ugovaranju s povezanim društvima, te tumačenje Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva vezano za primjenu odredbi Zakona o javnoj nabavi, koje se odnose na ugovaranje s povezanim društvima.

- 5.2. *Društvo je prihvatilo nalaz vezano za obavljanje nabave roba, radova i usluga u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi, te dalo sljedeće napomene i obrazloženja. Vezano za postupak izravnog ugovaranja radova na izmjeni sustava*

električne vuče, Društvo je navelo da je odlukom uprave društva Hrvatske željeznice naloženo izravno ugovaranje s konzorcijem čiji su članovi zaključili konzorcijski ugovor za realizaciju navedenog projekta. Odluka je obrazložena time što su navedena društva izvodila sve elektrifikacije pruga u Republici Hrvatskoj, što su sva postrojenja na elektrificiranim prugama njihovi proizvodi, te zbog potrebe unificiranja opreme i osposobljenosti zaposlenika za rad na tim postrojenjima, te uslijed toga i jeftinijim održavanjem. Društvo je nadalje navelo da je, zbog brzih promjena cijena metala na svjetskom tržištu, prije svega izazvanih graditeljskim aktivnostima zbog priprema za Olimpijadu u Kini, prvi član konzorcija zamolio za priznavanje računa na 50.000.000,00 kn. Na temelju provedene analize, zbog smanjenja izravnih i posrednih troškova, odobreno mu je traženo plaćanje, a prethodno je za osiguranje navedenog iznosa primljena bjanko mjenica. Društvo je zatim navelo da je zbog navedene uplate prilikom obračuna korekcije ugovorene cijene izravno uštedeno 4.607.719,00 kn, te da se do kraja projekta ušteda procjenjuje na oko 18.000.000,00 kn. Također je mišljenja da je time donesena racionalna i korisna poslovna odluka jer je garancijom putem mjeničnog očitovanja izbjegnuta rizik za Društvo, a uplatom navedenog iznosa izravno je smanjen iznos uplate za korekciju cijene i omogućeno normalno napredovanje projekta. Društvo je obrazložilo da su razlozi zaključenja dopunskih ugovora za produženje isporuke bukovih kolosiječnih pragova u promjeni dinamike isporuke pragova na traženje Društva, te da je do povećanja cijene došlo zbog povećanja tržišnih cijena lož ulja i industrijskih proizvoda u odnosu na početak ugovora. Društvo je nadalje navelo da je provođenje postupka javnog nadmetanja za radove sanacije pročelja i krovništa zgrade, uređenja sanitarnih čvorova i sanacije krovništa na zgradi, prema zahtjevima bilo žurno zbog lošeg stanja dimnjaka i pokrova, te je s radovima trebalo započeti prije zime, te da je prema propisima o javnoj nabavi rok za dostavu ponuda bilo moguće skratiti na 10 dana. Također je obrazložilo da je proveden pregovarački postupak za nepredviđene radove koji nisu bili izravno vezani uz ugovor na sanaciji pročelja i krovništa, jer su se prema mišljenju glavnog inženjera i izvršnog direktora službe, morali izvesti u okviru već započetih radova. Vezano za usluge tekućeg održavanja i hitne intervencije na objektima na sedam čvorišta, Društvo je navelo da je za svako čvorište objavljen zasebni postupak nadmetanja s troškovnicima i jediničnim količinama radova koji bi se mogli dogoditi u slučaju hitnih intervencija, te da su troškovnici bili jednaki za sva čvorišta. Navelo je da su u odlukama o pokretanju postupka nabave i o odabiru ponuditelja navedeni iznosi planiranih sredstava.

Vezano za postupke nabave od povezanih društava, Društvo je prihvatilo nalaz i dalo sljedeće napomene i obrazloženja. Navelo je da su analizu cijena radova i usluga povezanih društava provodila stručna povjerenstva Poslova, te da o njima postoji pisani zapisnik u Poslovima.

Nadalje je navelo da je koncem 2009. i početkom 2010. uvedena praksa, da se prije početka ugovaranja s ovisnim društvima, prikupe ponude radi ispitivanja tržišta i usporedbe cijena. Također je navelo da su prema internom aktu povezana društva mogla koristiti podizvođače u obimu do 25% ugovorene vrijednosti radova i usluga. Društvo je navelo da je donesena uputa koja definira način traženja i donošenja odluke za pokretanje nepredviđenih radova, a ugovorima sa povezanim društvima je definirano da kontrolu izvođenja radova obavljaju nadzorni inženjeri koji na temelju dokumenata s gradilišta ovjeravaju privremene i okončane situacije. Nadalje je navelo da će se uvođenjem informatizacije, svi izvedeni radovi na bazi građevinske knjige, morati elektronski dokumentirati o čemu će zapisi ostati trajno zabilježeni. Društvo je također navelo da je od Ministarstva gospodarstva, rada i

poduzetništva u rujnu 2009. dobilo tumačenje vezano za ugovaranje s povezanim društvima, te se od tada postupa prema tumačenju.

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članaka 4. i 7. Zakona o državnoj reviziji, obavljena je financijska revizija Društva za 2008. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Postupci revizije su provedeni u skladu s INTOSAI revizijskim standardima i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Revizija je planirana i obavljena na način koji pruža razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.

3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:

- Sustav unutarnjih kontrola, definiran je pojedinačnim aktima, odlukama i uputama koje je donijelo Društvo i društvo HŽ Holding. Ustrojen je odjel Interne revizije, koji bi prema Pravilniku o ustrojstvu trebao provoditi revizije cjelokupnog poslovanja, a provodi isključivo revizije korištenja sredstava iz fondova Europske unije. Revizije poslovanja provodila je Interna revizija društva HŽ Holding, koja je u izvještajima upozorila na brojne nedostatke u funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola.
(točka 1. Nalaza)
- Zbog načina na koji je organizirano računovodstveno poslovanje, podaci o pojedinim poslovnim promjenama unose se u poslovne knjige dva puta, u direkciji u Zagrebu i u područnim odjelima u drugim gradovima, te se obavlja veći obujam računovodstvenih poslova od potrebnog, a poslovne knjige su opterećene velikim brojem transakcija i nisu pregledne.
Potraživanja za depozite za operativni najam vozila koncem 2008. su iznosila 7.062.618,00 kn, analitička evidencija navedenih potraživanja nije ustrojena.
Obveze prema državnom proračunu za naplaćena sredstava od prodaje stanova, evidentirane su u poslovnim knjigama u okviru odgođenog plaćanja troškova. Navedene obveze su koncem 2008. iznosile 66.990.974,00 kn, dospjele su, a nisu podmirivane prema državnom proračunu od 2000.
U okviru kratkoročnih obveza, evidentirane su obveze prema Hrvatskom fondu za privatizaciju u iznosu 283.833.813,00 kn. Nastale su 2001., nisu usklađene s Fondom, a način njihovog podmirenja nije riješen.
Način na koji se prati namjensko korištenje sredstava za financiranje održavanja željezničke infrastrukture i reguliranja prometa nije pregledan.
Način na koji se prati namjensko trošenje sredstava za ulaganja u željezničku infrastrukturu, dijelom nije pravilan, s obzirom da je u vrijednosti ulaganja koja je navedena u izvještaju sadržana i vrijednost pojedinih ulaganja u imovinu Društva, te vrijednost ugrađene robe sa skladišta, a pojedina roba je nabavljena prije dvije godine.
Popis kratkotrajne i dugotrajne materijalne imovine i usklađivanje stanja evidentiranog u poslovnim knjigama s popisanim, obavljan je tijekom cijele godine, te vrijednost pojedine imovine u poslovnim knjigama koncem 2008. ne odražava stvarno stanje.
Roba sa skladišta daje se drugim društvima na posudbu. Pojedina dokumentacija o posudbi ispostavljena je prije dvije godine, a rok povrata je tromjesečno produžavan.
Vrijednost robe koja je dana na posudbu, te se koncem 2008. nije nalazila na skladištima, iznosila je 64.414.039,00 kn, a bila je uključena u iskazanu vrijednost zaliha u Bilanci.
Popis objekata zajedničke potrošnje i stanova nije obavljen, te podaci o navedenoj imovini u poslovnim knjigama nisu usklađeni sa stvarnim stanjem. Većina objekata zajedničke potrošnje u poslovnim knjigama nema knjigovodstvene vrijednosti. U razdoblju od 2006. do 2008. procijenjena su četiri objekta zajedničke potrošnje u vrijednosti 96.636.164,00 kn, a njihova knjigovodstvena vrijednost nije usklađena s procijenjenom. Drugi objekti nisu procijenjeni. Prema evidencijama, Društvo je imalo 1 346 stanova, od kojih se 242 vode kao prazni stanovi. Osim navedenih, u evidencijama je 506 stanova koji se nalaze na području posebne državne skrbi, a ustupljeni su

Republici Hrvatskoj bez naknade, te je 2007. dozvoljen upis prava vlasništva. Vrijednost ustupljenih stanova nije utvrđena.

Vrijednost zaliha koncem 2008. iznosila je 725.002.714,00 kn, te su u zalihama angažirana značajna novčana sredstva. Roba je na skladištu stajala prosječno 901 dan. Vrijednost raznih roba koje u 2008. nisu otpremene sa skladišta, koncem 2008. iznosila je 311.351.943,00 kn, što je 43,1% ukupnih zaliha. Koncem 2008. bilo je 290 skladišta robe. Optimalne zalihe robe i materijala za pojedina skladišta nisu utvrđene.

Sastavljen je Plan investicija za 2008. u koji su uključena planirana ulaganja u javno dobro i pojedina ulaganja u imovinu Društva. Ulaganja u javno dobro treba planirati zasebno radi praćenja ulaganja prema izvorima financiranja. Odluke o investiranju novčanih sredstava u pojedina ulaganja ne sadrže potrebne elemente, a za pojedina ulaganja odluke nisu donesene. Za pojedina ulaganja u 2008. utrošena su značajno veća sredstva od planiranih. Godišnja izvješća o stanju i realizaciji pojedinog investicijskog projekta nisu cjelovita. Prije početka pojedinih ulaganja nisu obavljene potrebne pripreme radnje, te ulaganja traju znatno duže od planiranog roka, a uložena sredstva su značajno veća od planiranih. Dokumentacija za prijenos završenih ulaganja iz evidencija imovine u pripremi u evidencije imovine u uporabi ispostavlja se sa zakašnjenjem većim od godinu dana.

(točka 2. Nalaza)

- Prihodi od usluga pristupa željezničkoj infrastrukturi ostvareni su u iznosu 79.849.309,00 kn, a od obavljanja računalnih usluga u iznosu 13.866.372,00 kn. Ugovori o obavljanju navedenih usluga nisu pravodobno zaključeni, a računi nisu pravodobno ispostavljeni. Računi za računalne usluge nisu ispostavljeni prema obavljenim količinama i vrstama usluga, te jediničnim cijenama, nego paušalno.

Prihodi od prodaje sirovina jednom društvu ostvareni su u iznosu 1.575.198,00 kn. Ugovorom o prodaji sirovina iz 2006. ugovorene su jedinične cijena sirovina, a ugovoreno je da se cijena umanjuje za 30,0% ako kupac sirovine reže na manje dimenzije. Dodatkom ugovoru u 2007. ugovorene su količine sirovina, a ranije ugovorene cijene za stare tračnice su umanjene za 29,1%, a za skretnice za 27,3%.

Razlog umanjenja cijena nije naveden. Za ugovorenu količinu cijena je umanjena za 1.201.673,00 kn. Sirovine su obračunane prema cijenama iz dodatka ugovoru, a u dokumentaciji o obračunu sirovina nema podataka o tome je li kupac sirovine rezao na manje dimenzije.

Prihodi od prodaje goriva ostvareni su od četiri povezana društva u iznosu 16.831.018,00 kn. Gorivo je prodavano po nabavnoj cijeni. Društvo je bilo obvezno podmirivati obveze dobavljaču za gorivo u dvostruko kraćim rokovima od onih u kojima su navedena društva trebala podmirivati obveze Društvu, a ako društva obveze nisu podmirila u roku, kamate im nisu obračunavane.

(točka 3. Nalaza)

- Društvo se Kolektivnim ugovorom obvezalo financirati plaće velikog broja zaposlenika koji ne obavljaju poslove svog radnog mjesta, nego poslove za sindikalna udruženja. Koncem 2008. u Društvu je bilo 43 zaposlenika, sindikalnih dužnosnika, povjerenika i koordinatora, koji su sindikalnu dužnost obavljali u punom radnom vremenu. Rashodi za bruto plaće sindikalnih

dužnosnika iznosili su 5.266.025,00 kn. Sindikalna udruženja imaju vlastite prihode, kojima bi trebali financirati rashode vezano za svoje aktivnosti.

Troškovi za električnu energiju i naknadu za korištenje prijenosne mreže električne energije za vuču vlakova iznosili su 73.958.137,00 kn i u cijelosti su teretili poslovanje Društva. Nastali su uslijed obavljanja djelatnosti prijevoza putnika i tereta, te vuče vlakova, a navedene djelatnosti obavljaju druga društva iz grupe HŽ.

Dio naknada zaposlenicima za božićne i uskrсне blagdane u iznosu 8.903.000,00 kn isplaćen je u vidu potvrda za kupnju robe u maloprodaji, a potvrde nisu sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj.

Društvo provodi poticajne mjere za odlazak radnika u mirovinu i smanjenje broja zaposlenika. Pravilnikom o organizaciji Društva iz 2007. sistematizirano je značajno više radnih mjesta od broja zaposlenika koje je Društvo imalo koncem 2007. i koncem 2008. Poticajne otpremnine isplaćene su za 121 zaposlenika, broj zaposlenika je smanjen za 66, a prema planu koji je izradilo društvo HŽ Holding trebao je biti smanjen za 191.

Mjesečna naknada za prijevoz na posao i s posla u iznosu 290,00 kn isplaćivana je i zaposlenicima koji su imali pravo na cjelodnevno korištenje službenog automobila, te zaposlenicima koji za prijevoz na posao i s posla besplatno koriste vlak.

(točka 4. Nalaza)

- Društvo je provodilo postupke javne nabave i nabave od povezanih društva, a u evidencijama za 2008. nalazi se oko tisuću postupaka. Ukupna vrijednost nabave roba, radova i usluga u 2008. je iznosila 1.130.619.700,00 kn, od čega se na nabavu evidentiranu u okviru rashoda odnosi 267.842.048,00 kn, a na nabavu evidentiranu u okviru ulaganja 862.777.652,00 kn.

Postupci za nabavu radova izmjene sustava električne vuče, izgradnje industrijskog kolodvora, uređenja sanitarnih čvorova, sanacije pročelja i krovništva, usluga tekućeg održavanja objekata na čvorištima i nabave kolosječnih pragova, nisu provedeni u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

Radovi izmjene sustava električne vuče ugovoreni su koncem 2006. u vrijednosti 498.972.480,00 kn, a radovi izgradnje industrijskog kolodvora u 2007. u vrijednosti 71.871.706,00 kn. Za obavljanje spomenutih radova provedeni su pregovarački postupci bez prethodne objave poziva za nadmetanje, a Društvo je bilo obvezno pravodobno provesti propisane postupke javne nabave.

S izvođačem radova izmjene sustava električne vuče ugovoreno je plaćanje razlike u cijeni prema određenoj formuli. Početkom 2007. iz sredstava državnog proračuna plaćen je predujam u iznosu 61.000.000,00 kn, iako nije bio ugovoren.

Pri provođenju postupaka javnog nadmetanja u 2007., za radove na sanaciji pročelja i krovništva, uređenju sanitarnih čvorova i sanaciji krovništva, rok za dostavu ponuda skraćen je s 36 na deset dana, za što nije bilo osnove. Spomenuti radovi ugovoreni su ukupno u vrijednosti 5.395.451,00 kn. U 2008. s izvođačem radova sanacije pročelja i krovništva pregovaračkim postupkom bez prethodne objave zaključen je ugovor o izvođenju nepredviđenih radova na sanaciji vlage i izradi gromobranske instalacije u vrijednosti 645.984,00 kn. Za navedene radove Društvo je bilo obvezno provesti propisane postupke javne nabave.

Za nabavu usluga tekućeg održavanja zgrada i hitne intervencije na objektima za sedam čvorišta, za koje je planirano ukupno 8.241.000,00 kn, u 2008. je objavljeno sedam otvorenih postupaka javne nabave. Za sve postupke je korišten isti ponudbeni troškovnik, a planirani iznosi sredstava za održavanje pojedinog čvorišta bili su različiti. Ugovorene cijene za istovrsne radove prema pojedinim ugovorima su se razlikovale.

Nabava kolosječnih pragova ugovorena je u 2003. u vrijednosti 88.495.200,00 kn, za razdoblje do 2005., odnosno do realizacije ugovorenih količina. Realizacija ugovora je produžena do konca 2010.

Društvo je, prema odredbama članka 114. Zakona o javnoj nabavi, zaključivalo ugovore o nabavi s povezanim društvima, bez primjene odredbi navedenog Zakona. Od jedanaest društava u 2008. su nabavljeni roba, radovi i usluge u vrijednosti 595.349.210,00 kn. Prema zapisnicima, ponuđene cijene povezanih društava su analizirane u većem broju slučajeva usporedbom s cijenama iz prethodne godine, a s tržišnim cijenama nisu uspoređivane. Analiza ponuđenih cijena nije priložena dokumentaciji o nabavi. Ugovorene cijene pojedinih radova u 2008., koji se odnose na ulaganja u elektrotehnička postrojenja, značajno su veće od cijena iz 2007. Pojedine usluge i radovi obavljani su prije zaključenja ugovora, a pojedine ugovorene radove obavljali su podizvoditelji. Ugovorima su u većem broju slučajeva ugovarani nepredviđeni radovi u visini 5,0% predviđenih, a u pojedinim obračunima nema specifikacije izvedenih nepredviđenih radova. U pojedinim slučajevima izvoditelji su obračunali troškove za usluge osiguranja dovoljnog broja vučnih vozila i vlakopratnog osoblja u iznosu većem od ugovorenog, bez priložene odgovarajuće dokumentacije.

(točka 5. Nalaza)

4. Društvo je jedan od sljednika društva HŽ-Hrvatske željeznice, a samostalno poslovanje započelo je od siječnja 2007. Temeljni kapital je upisan u iznosu 224.188.000,00 kn. Od konca 2007. jedini član Društva je društvo HŽ Holding. Koncem 2008. Društvo je imalo 7 263 zaposlenika. U potpunom vlasništvu je imalo dva ovisna društava – društvo Remont i održavanje pruga d.o.o. Zagreb i društvo Posit d.o.o. Zagreb. Osnovna djelatnost je upravljanje željezničkom infrastrukturom, odnosno organiziranje i reguliranje željezničkog prijevoza, te održavanje i ulaganje u željezničku infrastrukturu. Željeznička infrastruktura je javno dobro u općoj uporabi u vlasništvu Republike Hrvatske, a Društvu je dana na upravljanje. Rashodi se najvećim dijelom financiraju iz državnog proračuna.

Prihodi su ostvareni u iznosu 1.683.674.761,00 kn, rashodi u iznosu 1.683.068.041,00 kn, te dobit u iznosu 606.720,00 kn. Ulaganja su iznosila 908.115.084,00 kn, a financirana su sredstvima državnog proračuna, pomoći Europske unije i inozemnim zajmovima. Vrijednosno najznačajniji prihodi ostvareni su iz državnog proračuna u iznosu 1.416.941.069,00 kn, što čini 84,2% prihoda. Namijenjeni su za održavanje željezničke infrastrukture, plaćanje kamata i troškova za dugoročne kredite, te otpremnine zaposlenicima. Vrijednosno najznačajniji rashodi su troškovi zaposlenika koji su ostvareni u iznosu 863.831.483,00 kn i čine 51,3% rashoda. Materijalni troškovi ostvareni su u iznosu 420.420.209,00 kn i čine 25,0% rashoda.

Revizijom su uočene nepravilnosti i propusti koje se odnose na računovodstveno poslovanje, prihode (u dijelu koji se odnosi na usluge pristupa željezničkoj

infrastrukturi, usluge informatike, te prodaju sirovina i goriva), rashode (u dijelu koji se odnosi na plaće sindikalnih dužnosnika, troškove električne energije za vuču vlakova, isplate naknada zaposlenicima u vidu potvrda, te poticajne mjere za smanjenje broja zaposlenika) i postupke javne nabave. Utvrđeni propusti su između ostalog, posljedica nezadovoljavajućeg funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola.

IV. ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE

1. Nadzorni odbor:

Davor Mrduljaš predsjednik od 30. kolovoza 2006.

Marko Gašpar član od 30. kolovoza 2006. do 18. ožujka 2008.

Ante Žigman član od 30. kolovoza 2006. do 16. svibnja 2008.

Zdravko Livaković član od 30. kolovoza 2006. do 17. srpnja 2008.

Krešimir Posavec član od 18. ožujka 2008. do 5. lipnja 2008.

Branko Kreš član od 30. kolovoza 2006.

Nikola Rubčić član od 31. siječnja 2007.

Zdravko Marić član od 16. svibnja 2008.

Jakov Rašić član od 5. lipnja 2008.

Željko Tufekčić član od 17. srpnja 2008.

Stjepan Pintarić član od 30. kolovoza 2008.

2. Uprava:

Nedeljko Pešut direktor od 29. prosinca 2006. do 4. lipnja 2007.
predsjednik uprave od 4. lipnja 2007. do 30. prosinca 2007.

Stjepan Bestijanić član uprave od 4. lipnja 2007. do 30. prosinca 2007.
predsjednik uprave od 30. prosinca 2007. do 8. svibnja 2008.
član uprave od 8. svibnja 2008. do 31. srpnja 2009.

Mijat Kurtušić predsjednik uprave od 8. svibnja 2008. do 31. srpnja 2009.

Božo Cerovečki član uprave od 16. svibnja 2008. do 31. srpnja 2009.

Branimir Jerneić predsjednik uprave od 31. srpnja 2009.